

ТОП-ТЕМА: АКЦІЇ

Одеса. Українська мова – мова єднання.

Як одеські журналісти регіональну владу обіграли.

Москва – Київ. Українським ЗМІ – ліцензійне програмне забезпечення.

Трускавець. Унісон і багатоголосся.

8–10 стор.

Третя сторінка обкладинки.

ЖУРНАЛІСТСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Інна ОМЕЛЯНЧУК. Рівне. Гостювання у білорусів стає традицією.

Степан ШЕГДА.

Фото Володимира ПРИХОДЬКО.

П'ята спартакиада журналістів Волині.

11 – 14 стор.

ХРОНОГРАФ

2–3 стор.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ СПІЛКИ

Яків ГРИЦАЙ. Київ.

«Передайте Шестопапу: Рильський задоволений».

30 – 33 стор.

КОНКУРСИ

Благотворительный фонд «Здоровье женщины и планирование семьи» при поддержке ООО «Мэри Кэй

(Украина) Лимитед» объявляет конкурс оригинальных работ для представителей СМИ «Жизнь продолжается».

4–5 стор.

ВЛАДА І ЗМІ

Іллічівськ Одеської області. Портрет мэра на фоні парків и стадионів.

Маріуполь Донецької області. Всеукраїнський журналістський «десант» зробив приємні відкриття.

15 – 21 стор.

Перша сторінка обкладинки.

ЕТИКА ПРОФЕСІЇ

Мирослав МАРИНОВИЧ.

Львів. Журналіст має бути моральним і в аморальному суспільстві.

33 – 37 стор.

ОКО «ЖУ»

Олександр ЗАГІБАЛОВ. Донецьк. Треба почути внутрішній голос.

21–22 стор. Кольорова вкладка.

ГАРЯЧА ТЕМА

Юрій БОТНЕР, Геннадій СЕНКЕВИЧ. Запорізька область. Про козаків, пишні мундири та синдром старшого брата.

Дмитро КЛЕЦЬ. Рівненська область. Чергове кровопролиття, черговий урок – для кого?

24 – 30 стор.

ЖУРНАЛІСТСЬКІ ДІТИ

Світлана Грицай. Київ. Журналіст, чиновник, майстриня і... єдина донька.

23 –24 стор.

Друга сторінка обкладинки.

МЕДІА І СУСПІЛЬСТВО

Юрій РОМАНЮК. Київ. Ще раз про типологізацію друкованих ЗМІ.

42 стор.

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

43 стор.

ПРОФЕСІЯ

Микола ІВАНЦІВ, редактор Буської районної газети «Воля народу» (Львівська область); Мирослав МАЛАХІВСЬКИЙ, редактор газети «Народна думка», (м. Городок Львівської області). Післямова до стихії.

6–7 стор.

ТЕОРІЯ

Олег РОМАНЧУК. Львів. Системний аналіз у журналістиці.

38 – 41 стор.

ВІТАЄМО!

Указ Президента про відзначення журналістів державними нагородами з нагоди Дня незалежності України Редактор районки.

2–3 стор.

Іменинники жовтня

44 стор.

ПАМ'ЯТЬ

Прощайте, колеги!

43 стор.

Засновники журналу – Національна спілка журналістів України та Київський Національний університет імені Т.Г. Шевченка.

Виходить з січня 1975р.

Передплатний індекс 40778.

Періодичність – щомісяця. ©

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Голова - **ЛУБЧЕНКО** Ігор Федорович, голова Національної спілки журналістів України;

АЛЕКСЕЄВ Юрій Миколайович - президент Київського славістичного університету;

БРИЖ Олександр Михайлович - головний редактор газети "Донбасс";

БУРЧО Лариса Григорівна - головний редактор газети "Вечерня Одесса";

ЄФІМОВ Микола Олексійович - генеральний директор телекомпанії "ТВ-5" (м. Запоріжжя);

ІВШИНА Лариса Олексіївна - головний редактор газети "День";

КВІТ Сергій Миронович - президент Національного університету "Києво-Могилянська академія";

КЛИМЕНТЬЕВ Вадим Григорович - голова спостережної ради засновників сайту «Дніпровський акцент» (Дніпропетровськ);

КУРПІЛЬ Степан Володимирович - народний депутат України;

НАБРУСКО Віктор Іванович - президент Національної радіокомпанії України;

ПАНЧУК Дмитро Овксентійович - головний редактор газети "Житомирщина";

РІЗУН Володимир Володимирович - директор Інституту журналістики Київського Національного університету ім. Шевченка;

САВВОВ Антон Іванович - головний редактор журналу "Делова жизнь" (м. Харків);

СОРОКА Михайло Михайлович - головний редактор газети "Урядовий кур'єр";

ТАРАСЮК Дмитро Володимирович - представник Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України в Рівненській області;

ТОКАРСЬКИЙ Микола Миколайович - головний редактор газети "Приазовський робочий" (м. Маріуполь);

ТРОЙЦЬКА Наталя Василівна - головний редактор газети "Слава Севастополя";

ЧЕРЕМНИХ Віра Миколаївна - головний редактор журналу "Журналіст України";

ШВЕЦЬ Олександр Юхимович - головний редактор газети "Факти".

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Заслужений журналіст України
ВІРА ЧЕРЕМНИХ.

► ПОДІЇ. ФАКТИ

Х Р О Н О Г Р А Ф

ПРЕЗИДЕНТ України Віктор Ющенко провів зустріч з міністром транспорту та зв'язку Йосипом Вінським та головою Національної спілки журналістів Ігорем Лубченком.

Учасники зустрічі обговорили ситуацію, що склалася з розповсюдженням періодичної преси в Україні, зокрема, йшлося про тарифи на доставку газет по регіонах України, яку здійснює державне підприємство «Укрпошта».

Віктор Ющенко запропонував створити робочу групу з представників однієї і другої сторони, яка протягом тижня напрацювала б меморандум, що зафіксував би чіткі принципи щодо встановлення плати за доставку газет.

Ця зустріч відбулася на продовження попередньої розмови Президента з головою НСЖУ, що відбулася 11 вересня. Тоді Глава держави назвав неприйнятним те, що Мінтранс зв'язку досі не оголосило передплатну

кампанію на 2009 рік.

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР, відбулося перше засідання робочої групи (з боку спілки в ній взяли участь Ігор Лубченко, секретарі – редактори місцевих видань Валерій Горобець і Костянтин Григоренко). На жаль, сторони не дійшли згоди. Зв'язківці наполягають на підвищенні тарифів майже в півтора рази, НСЖУ категорично проти. Консультації продовжуються.

***

ЯК МИ повідомляли у минулому числі «ЖУ», НСЖУ оголосила Днем пам'яті 19 вересня. Заходи, які провели цього дня спілчанські організації, відбулися, коли цей номер журналу вже було зверстано, отже, про них ми розповімо пізніше.

А 16 вересня на столичному Майдані відбувся свій День пам'яті, присвячений річниці зникнення Георгія Гонгадзе. Цікаво, що цього разу сюди прибув київський мер Леонід Черновецький, за правління якого звільнено десятки журналістів з столичних комунальних ЗМІ.

***

НА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ у Львові голова НСЖУ Ігор Лубченко та генеральний директор

УНІАН Олег Наливайко розповіли про спільний проект НСЖУ і інформативства УНІАН по відкриттю залів для проведення прес-конференцій в обласних центрах України. «Проект, насамперед, вирізняється мультимедійністю. За допомогою якісного сервісу УНІАН, який уже 15 років на медіа-ринку України, буде проводитися пряма трансляція прес-конференцій по інтернет-каналах УНІАН, розміщення інформації на стрічці новин УНІАН, пряма телевізійна трансляція на УНІАН-ТБ та радіо УНІАН-FM», - відзначив О.Наливайко.

Львів для презентації проекту обрано не випадково: тут один з найкращих на сьогодні конференц-залів та забезпечене технічне оснащення.

***

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ комітет із питань свободи слова та інформації на своєму черговому засіданні вирішив у другій половині жовтня провести відкриті слухання питання щодо скарг органів місцевого самоврядування на Нацраду з питань телебачення і радіомовлення та її відносин з кабельними операторами.

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ЖУРНАЛІСТІВ ДЕРЖАВНИМИ НАГОРОДАМИ З НАГОДИ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

За значний особистий внесок у соціально-економічний, культурний розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення та з нагоди 17-ї річниці незалежності України Президент України Віктор ЮЩЕНКО відзначив державними нагородами та присвоїв почесні звання представникам різних сфер діяльності і різних областей України

У місті Києві:

Нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня

ВАСИЛЬЄВА Сергія Геннадійовича - оглядача газети «Столичні новини»;

ІВШИНУ Ларису Олексіївну - головного редактора газети «День» акціонерного товариства «Українська прес-група».

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

ГІТЛЯНСЬКИЙ Олені Самійлівні - кореспондентів Української незалежної інформаційної агенції (УНІАН);

ЮЖДІ Григорію Григоровичу - заступникові генерального директора державної організації «Київська державна регіональна телерадіокомпанія».

В Автономній Республіці Крим:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ

УКРАЇНИ»

ШЕРЕМЕТЄВІЙ Ользі Олександрівні - старшому редакторові редакції державної телерадіокомпанії «Крим», м.Сімферополь.

У Дніпропетровській області:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

КАЧАНОВІЙ Людмилі Анатоліївні - директорів телекомпанії «Аватор ТВ», м.Дніпродзержинськ.

У Донецькій області:
Нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня

АРУТЮНЯНА Едуарда Хачатуровича - відповідального секретаря редакційної колегії Донецького обласного відділення пошуково-видавничого агентства «Книга пам'яті України», м.Слов'янськ.

У Львівській області:
Нагороджено орденом «За

Члени Комітету також розглянули лист народного депутата Миколи Томенка щодо законності змін програмних концепцій та видів мовлення телеканалів K1 та «Мегаспорт».

У листі Микола Томенко зазначає, що дозвіл цим каналам на обмін логотипами, виданий Нацрадою з питань телебачення і радіомовлення 9 липня 2008 року, не врахував прихований обмін ліцензіями. А законодавство України не передбачає можливості подібного позаконкурсного обміну ліцензіями між каналами, які належать одному власникові.

«Внаслідок вищезазначених рішень Національної ради з 1 вересня цього року глядачі втратили єдиний в Україні загальнонаціональний ефірний спортивний канал. Замість ефірної трансляції в усіх обласних центрах канал «Мегаспорт» залишився в ефірі 13 міст України», – пише Микола Томенко, який, повідомляє «Телекритика», разом із своїм колегою по фракції БЮТ Святославом Олійником звернувся до суду із скаргою на дії Нацради.

***

КАБІНЕТ Міністрів України призначив Аллу Ковтун на посаду головного редактора га-

зети «Урядовий кур'єр». Про це йдеться у розпорядженні Кабінету Міністрів №1133-р від 27 серпня.

«Урядовий кур'єр» є виданням Кабінету Міністрів України, яке в 1990 році створила команда, очолювана Михайлом Сорокою.

Михайла Сороку, який на початку року відзначив своє 60-річчя, призначено на запроваджену додаткову посаду заступника генерального директора «Укрінформу».

Алла Ковтун народилася в Полтаві, закінчила в 1978 році

факультет журналістики Київського університету. Працювала в редакції районної газети

"Ленінським шляхом" (Сумська область), в "Робітничій газеті", "Комерсанті", газетах "Финансовая Украина", "Галицькі контракти", "Дзеркало тижня", була гендиректором - головним редактором газети "Деловая Украина".

***

ЧЕРГОВА «пряма лінія» газети «Днепр вечірній» (Дніпропетровськ) викликала неабияку цікавість у читачів: на

телефонний зв'язок вийшов декан факультету систем і засобів масової комунікації Дніпропетровського державного університету ім. Олеся Гончара Володимир Демченко.

Шановному деканові довелося відповідати на запитання, і вислуховувати претензії на адресу журналістів за замовні матеріали, необ'єктивність, неуважність.

***

НАЦРАДА з питань телебачення і радіомовлення зареєструвала ТОВ «Савік Шустер Студіос», м. Київ, як суб'єкта інформаційної діяльності. Вид діяльності - студія-виробник, офіційний логотип: Savik Shuster Studios, програмні цілі компанії: діяльність у сфері телебачення і радіомовлення; рекламна діяльність, виробництво та розповсюдження фільмів, дослідження кон'юнктури ринку та виявлення суспільної думки.

Засновником і генеральним директором ТОВ «Савік Шустер Студіос» є Ноздря Вадим Ігорович, громадянин України.

***

ОРГКОМІТЕТ дев'ятого загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання» визнав лауреатом і присудив

друге місце головному редактору журналу «Журналіст України» Вірі Черемних за публіцистичні статті, надруковані в «ЖУ».

Перше місце посіли Володимир і Галина Островські з Одеси, Федір Шевчук з Бершаді, друге також – Василь Джуран та Наталя Джуран (Чернівці), третє – Борис Гуцало (Луганськ), Анатолій Гарматюк (Вінниця), Ольга Бортнікова (Житомир), Ганна Віняр (Кривий Ріг) та інші.

***

ЦІКАВУ новачку запровадила районна газета «Решетилівський вісник». З книги «Джерела з історії Полтавського полку (середина 17-18ст.», яка вийшла надзвичайно малим накладом, і лише два її примірники на весь район зберігаються в приватних бібліотеках, газетярі взяли поіменні реєстри козацького війська.

На цілу сторінку надрукували вони прізвища козаків, аби сучасні мешканці району, можливо, змогли знайти в цих списках власні прізвища і зацікавитися історією свого роду, своїм козацьким корінням.

Не випадково і тираж районки сягає понад 6000 примірників. Читає місцевий люд рідну газету, якій вже понад 75 років.

заслуги» III ступеня

КОВАЛЬЧУКА Сергія Миколайовича - директора дочірнього підприємства «Видавничий дім «Укрпол», м.Стрий.

В Одеській області:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

УСТИМЕНКУ Борису Івановичу - журналістові, м.Білгород-Дністровський.

В Полтавській області:

Нагороджено орденем княгині Ольги III ступеня

ПРОСЯНИК Тамару Дмитрівну - головного редактора газети «Інформаційний бюлетень», м.Кременчук.

У Рівненській області:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ

ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

ЮРКОВИЙ Олександрі Давидівні - власному кореспондентові газети «Голос України» у Рівненській області.

У Сумській області:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

ФЕДОРІНИ Аллі Олександрівні - власному кореспондентові газети «Україна молода» у Сумській області.

В Харківській області:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

ХОДУНУ Євгену Вікторовичу - кореспондентові української редакції радіо «Німецька хвиля», м.Харків.

В Херсонській області:

Нагороджено орденем «За заслуги» III ступеня

АЛЬПЕРТА

Алеана Олександрівна - фотокоореспондента газети «Херсонський вісник»;

ДОЛИНУ Валерія Федоровича - генерального директора Херсонської обласної державної телерадіокомпанії «Скіфія».

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

ЖУПІНИ Анатолію Володимировичу - головному редактору Херсонської обласної газети «Новий день».

В Черкаській області:

Присвоєно почесне звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

БІЛЕЦЬКОМУ Феофану Феофановичу - завідувачеві відділу редакції газети «Шевченків край», м.Звенигородка.

ПРИВІТАЙМО КОЛЕГ

РЕДАКТОР РАЙОНКИ

Понад 10 років очолює районну газету «Красилівський вісник» (що на Хмельниччині) Василь Борисович Чернов.

Газета по праву вважається однією з кращих в області.

Нещодавно друзі та колеги привітали його з славним ювілеєм – 60-річчям від дня народження.

На фото: Василь Чернов.

Фото Галини КОСЮК.

Конкурс оригинальных работ для представителей СМИ «ЖИЗНЬ ПРОДОЛЖАЕТСЯ!»

Что ты знаешь о раке молочной железы? Ты замечал/а когда-нибудь на улицах своего города девушек и женщин в платочках на головах? Ты боишься и тебе страшно окунуться в поток «ненужной» информации?

А ведь это жизнь! И рак молочной железы – самое распространённое онкологическое заболевание среди женского населения Украины!

Наша задача не напугать, а донести нужную и важную информацию украинским женщинам. Мы хотим помочь им предотвратить или обнаружить это заболевание в самом начале. Ведь статистика говорит, что выявленное на ранних стадиях заболевание можно излечить в 94% случаев.

Благотворительный фонд
«Здоровье женщины
и планирование семьи»
при поддержке ООО «Мэри Кэй
(Украина) Лимитед»
объявляет конкурс
оригинальных работ
для представителей СМИ
«Жизнь продолжается!»
Конкурсный период: 1 октября
2008 года – 1 марта 2009 года

Правдиво и доступно донесите женщинам Украины информацию по вопросам профилактики, ранней диагностики, лечения и реабилитации женщин, которые перенесли рак молочной железы. Поднимите вопросы понимания, взаимопомощи, доброты и личной ответственности. Ведь рак молочной железы – это не приговор! Жизнь не заканчивается! Она даёт шанс, который важно не упустить!

Это отличная возможность для каждого журналиста заявить о себе, повлиять на общественное мнение, донести конкретную информацию и проявить участие!

Три автора, чьи работы будут признаны лучшими, получают денежную премию:

1-е место – 6500 грн, 2-е место – 4500 грн, 3-е место – 4000 грн.

Дополнительно три автора, чьи работы не получают призовые места, но будут отмечены жюри, проведут 3 дня в санатории «Мисхор» в Ялте вместе с группой женщин, которые проходят реабилитацию.

Результаты конкурса будут опубликованы в издании «Журналист Украины» (апрель 2009)

Краткие условия конкурса:

- В конкурсе могут принимать участие журналисты различных печатных или электронных изданий, а также теле- и радиожурналисты, которые разместили свою статью/сюжет в любом пресс-издании, на /теле/радио канале. На конкурс необходимо присылать публикацию/сюжет в файле Word/CD/DVD со ссылкой на источник публикации/показа,

НА ФОТО: заседание круглого стола – тренинг; награждение победителей конкурса.

а также публикацию в СМИ.

- Работы принимаются на украинском и русском языке в период с 1 октября 2008 года по 1 марта 2009 года. Работы, которые поступили в жюри конкурса после 1 марта 2009, рассматриваться не будут.
- Работа должна быть создана и опубликована/показана в период с 1 октября 2008 по 1 марта 2009. Количество работ одного автора не должно превышать трёх. Автор может создать цикл работ, посвящённых тематике конкурса.
- Определение победителей состоится в период с 1 марта по 15 марта 2009 года. Время и место награждения победителей будет сообщено дополнительно.

Номинации конкурса:

- «Просто о сложном». Информация для широкого круга женского населения Украины о необходимости профилактики, своевременной диагностики, лечении и реабилитации рака молочной железы. Без рекламы фармацевтических компаний и технологий.
- «С надеждой в сердце». Литературно-художественные произведе-

дения, несущие идеи гуманизма, поддержки, взаимопомощи, чувства сострадания и ответственности.

Возможные темы работ:

- Рак молочной железы, данные социологических исследований.
- Факторы риска развития рака молочной железы.
- Ранние методы диагностики, где можно сделать УЗИ и пройти маммографию, само обследование.
- Методы лечения, что необходимо знать о химиотерапии, облучении, операции.
- Куда и к кому обращаться в первую очередь.
- Психологические аспекты общения в семье в период заболевания, умение объяснить детям проблему.
- Создание общественных организаций помощи женщинам, перенесшим рак молочной железы, психологическая поддержка женщин после операции.
- Физическая культура, питание, образ жизни, отдых, от чего беречься.
- Что такое грудные протезы, какие документы нужны для бе-

сплатного получения протезов, где можно приобрести специальную одежду, как оформить инвалидность.

- Прохождение участницами маммографии, УЗИ, посещение онкоцентра, массажного кабинета
- Существующие программы, направленные на поддержку женщин.
- Другие темы, что отвечают тематике конкурса.

В 2007 году для участия в конкурсе было представлено около 40 работ. Согласно решению членов жюри, победителями стали:

1-ое место – Диляра Шкурко (Киев, журнал «С тобой»);

2-ое место – Галина Шупеня (Черновцы, газета «Погляд»);

3-ое место – Ольга Грибанова (Запорожье, газета «Улица Заречная»).

Награждение победителей состоялось 3 декабря 2007 года в Национальной Академии Наук Украины (г. Киев, ул. Владимирская, 55) на тренинге-круглом столе для журналистов.

Для того, чтобы стать участником конкурса, присылайте оригиналы ваших работ и заявку на участие в конкурсе по адресу: 04050, г. Киев, ул. Глубочицкая, 4, ООО «Мэри Кэй (Украина) Лимитед», с пометкой «Конкурс для журналистов» или по адресу электронной почты: Nataliaia.Zadora@mkcorp.com

По вопросам участия и проведения конкурса, получения полной информации об условиях конкурса обращайтесь по телефону: 8 (044) 490-68-50 – специалист по связям с общественностью Задёра Наталия.

Вместе мы изменим этот мир к лучшему!

НА ФОТО: Впервые в Украине при участии ООО «Мэри Кэй (Украина) Лимитед» с 19 по 21 октября 2007 года был подсвечен розовым цветом Украинский Дом в Киеве в знак солидарности со всем миром и поддержку женщин, которые перенесли заболевание рак молочной железы.

ПІСЛЯМОВА ДО СТИХІЇ

Повінь, яку пережила Західна Україна, - чому вона може навчити нас, журналістів, до чого примушує дуже уважно придивитись, які висновки зробити?

А висновки стосуються нашої професії і нашої відповідальності.

Про це – розмова з редакторами двох місцевих газет з регіонів, яких торкнулося лихо

Микола ІВАНЦІВ, редактор Буської районної газети “Воля народу” (Львівська область):

- Мене дуже здивувала заява нашого Президента, який після цього річних подій, пов'язаних з повинню на Західній Україні, здивовано розвів руками і сказав, що державною проблемою є відсутність оповіщення. Але цьому самому Президентові рік тому, коли він приїздив на ліквідацію Ожидівської трагедії (тоді зійшов з рейок потяг з сіркою, і це теж відбулося у нашому районі), журналісти розповідали, що система оповіщення в Україні фактично знищена, і треба з цим щось робити саме на державному рівні. І він нам обіцяв, що на наступному засіданні РНБО поставить цю проблему, і вона буде вирішена. Рік минув...

Отож, намагаємося щось робити для людей власними силами. В зв'язку з відсутністю фінансування ми перейшли на тижневик: хіба при необхідності оперативного інформування ми можемо щось вдіяти? Однак ми давали певну узагальнюючу інформацію, аналіз стану довкілля, повітря, ґрунту, документи та рішення органів влади. Щоб бути більш оперативними, друкували інформаційні листівки і розповсюджували безкоштовно в кожному селі. Але це ж не вихід з ситуації.

-Що означає “безкоштовно розповсюджували”? За рахунок редакції?

- Так, за рахунок редакції друкували листівки з терміново необхідними населенню повідомленнями: про

стан навколишнього середовища на певний день, аналіз кормів, ґрунту, повітря.

-Але це ж повинна робити влада за рахунок бюджету. А ви робили за власні кошти?

- За власні кошти. Ми рахунок виставили, але заробили тільки громи Верховної Ради, Кабінету Міністрів як ліквідатори аварії. А матеріально про нас, хочу зазначити, подбала лише спілка журналістів. Членам спілки надали матеріальну допомогу з центрального офісу НСЖУ.

-Повернімося до журналістської роботи під час аварій і стихійних лих. Якою вона повинна бути технологічно, концептуально? З огляду на отриманий досвід що скажете? Не дай, Боже, ніякої біди, але, однак, треба до цього бути готовими і професійно, і морально...

- Хочу зазначити, що треба розрізняти місцеві засоби масової інформації і центральні. Якщо ми намагалися надавати всебічну і об'єктивну інформацію, то центральні медіа хотіли тільки сенсацію отримати. Мені телефонували з деяких видань Києва і казали: “Нам телефонують з вашого району і кажуть, що у вас там падіж худоби. Дайте нам фотографію мертвої худоби”. А коли дізналися, що немає цього, відразу втратили інтерес.

Або ще одне завдання. Телефонували з Києва: “Паніка! Люди пакують речі, беруть в облогу автобуси і кудись виїжджають”. А у нас паніки немає. У нас ситуація нормальна. То хіба можна робити такі речі!

-Як Ви думаєте, а чому наші колеги це роблять? Навіщо це їм

потрібно?

- Тому що, як кажуть, основний зарібок журналістів - на сенсаціях. І вони хочуть з будь-якої проблеми зробити сенсацію.

-Але ж практично жодне центральне видання не є фінансово самостійним. Всі вони залежать від засновників, які, наскільки мені відомо, не ставлять собі за головну мету – робити бізнес на видавничій діяльності. Медіа-ресурс у них для інших цілей. Тоді бездумна гонка за сенсаціями – це що, мода така?

- Наші колеги-журналісти хочуть на будь-якій дрібниці розкрутитися. Я допомагав деяким журналістам перекидати інформацію до Києва, і вони казали, що отримали конкретне завдання - “мочити” місцеву владу. Бо Західна Україна – це помаранчева влада. І комусь дуже треба показати, що вона недієздатна. Ось і виконують колеги завдання...

На жаль, відповідальність журналіста - сьогодні одне з дуже серйозних питань. Ті матеріали, які ви друкуєте, зокрема, у “Журналісті України”, розкривають критерії україноцентризму, тобто проблеми чи завдання, які стосуються державотворення, і мають бути вищі за корпоративні, партійні чи приватні інтереси.

А можна ж працювати інакше. Наприклад, до мене двічі звертався “Голос Америки”. І ту інформацію, мій коментар, давали у прямому ефірі. Наші центральні газети того не робили. Шукали якусь свою тему, і щоб я їм її підтвердив. Тобто, була якась конкретна задумка. Не прийшли, не спитали, що є у вас, а сказали, що нам потрібно ось таке. І ось маєте висновок.

Ми говоримо про якусь свободу слова, а я завжди повторюю у даній ситуації слова Єгора Соболева. Він сказав: “Одне із здобутків помаранчевих – це свобода. Але чи після цього ми більше отримали правди?».

- Після цих природних катаклізмів якісь висновки для своєї редак-

ції, для журналістики Ви зробили? Можливо, треба вам щось змінити в газеті, в редакції чи взагалі в журналістському середовищі?

-Такі речі повинні дечому вчити. Я зрозумів (це моя така ідея-фікс), що треба збільшити кількість випусків газети. Тоді ми зможемо оперативніше доносити інформацію. Що стосується радіо, то треба переходити на FM. Звичайно, величезна проблема з ліцензуванням, але ж повинна держава надати певні преференції **ДЕРЖАВНИМ ІНТЕРЕСАМ!**

І треба обговорювати питання стосунків між центральними і місцевими медіа. На благо самих же центральних медіа. Раніше в центральних газетах журналісти були закріплені за певними районами. Приїжджали в редакцію районної газети, розпитували, радилися. Зараз існує певний розрив. «Ми все знаємо, а ви провінційна преса, продажні журналісти, працюєте на владу, і з вами взагалі не можна ні про що говорити». А потім так напишуть про проблеми району, що дуже багато сміху виходить.

Мирослав МАЛАХІВСЬКИЙ,
редактор газети
“Народна думка”,
(м. Городок Львівської
області):

-Буквально за два тижні перед тим, як Дністер розлився, Городок потерпав від страшного буревію: дахи з будинків зривало і кидало на тридцять метрів, дерева, які мали по сто-триста років, виривало з корінням. В цей буревій ховали людину, так люди попадали на землю, а священник впав на домовину і молвився, щоб цьому гробу нічого не ушкодило.

А коли почалася повінь, у нас така ж біда, як і в інших, виявилася – відсутність оповіщення населення. Втім, про неї ми і раніше знали і на сполох били.

Я депутат районної ради, і мушу сказати, що ми двічі на сесії районної

ради заслуховували питання організації оповіщення населення. Але жодного кроку ніхто не зробив. Чому? Тому що радіоточки, по суті, знищені. Не знаю, чия вина, але є така думка, що все це творить «Укртелеком». Комусь цього не потрібно. Десь п'ять точок було у Городку, і за кілька місяців їх не стало, розікрали. І ніхто цим не займається.

-Можливо, це пояснюється тим, що, як подекують, державний службовець 10% робочого часу займається державними обов'язками, а 90% - власним бізнесом?

-Навіть ті люди, які не мають власного бізнесу, не мають і поклику - бути держслужбовцем. Тому що на державні посади попадають якісь зовсім випадкові особи. Наприклад, зараз в Городку, в районній адміністрації, заступник голови по АПК жодного року не попрацював в АПК і не знає, що таке АПК. Цій людині потрібно два роки до пенсії побути на державній службі. Заступник голови адміністрації з економіки, не маючи економічної освіти, був директором ринку, зараз керує економікою району. Якщо ми будемо і далі так діяти, будемо мати те, що маємо.

-А ваша газета намагалася розібратися з першопричинами повені: чи це дійсно Божа кара, чи наслідки діяльності людини?

-Первопричина та, що в Карпатах вирубані ліси. Нещодавно прислали до редакції листа, що у лісі біля Рудок (це не наш район) вирубують дерева. Я сам поїхав і побачив: скраю все нормально, а всередині що твориться! Хтось був зацікавлений, щоб не зайшли в ліс і не побачили ті вирубки. Хтось нагло робить гроші, але хтось повинен і кричати про це.

Ми пишемо про це, але нам спеціалісти кажуть, що річний приріст лісів значно більший, ніж вирубки. Ми не спеціалісти. Ми їм довіряємо. І як бути? Ми звертаємо увагу, що

багато вирубують, а нам кажуть, що ми не професіонали, щоб ми сюди не лізли.

А працівники лісгоспу говорять, що є спеціальні державні організації, які їм визначають нормативи вирубки, площі, кубометри тощо. І що робити в подібних ситуаціях?

-Можливо, варто звернутися до громадських організацій, пошукати незалежних експертів?

-Справді... Це питання ми задавали на сесії районної ради нашому екологу. А він перелічує положення, чим його служба повинна займатись. Голова районної ради говорить: «Дайте нам відповіді на ті питання, які звучали, нам не потрібно те, чим ви займаєтесь. Дайте мені екологічну карту Городецького району». А він каже: «А що це таке є?». Еколог – державний службовець. От вам ще один доказ того, що ніхто нічим не хоче займатись.

-А що ми, журналісти, в цій ситуації можемо або повинні робити?

-Ми неодноразово давали гострі публікації – тобто, робили свою роботу. І отримали відповідь від лісгоспу, від імені трудового колективу, що газета некомпетентна, необ'єктивна. Прокуратура дає відповідь, що в діях лісгоспу не має порушень. Як нам бути? Тут певна безвихідь відчувається.

От ми говоримо про свободу слова. Тільки в кого вона, та свобода? Одна – в Ахметова, друга – в Коломойського, третя – ще в когось. А у нас немає свободи слова. У нас є свобода вибору.

Наші правдиві матеріали, на превеликий жаль, є стрільбою по горобцях. На тебе дивляться, як на білу ворону. Ми маємо і мали судові позови, доводилося навіть шукати підтримки в Уповноваженого з прав людини Ніни Карпачової. Ми вигравали суди, доводили свою правоту, та, на жаль, не завжди те, за що ми боремося, втілюється в життя.

УКРАЇНСЬКА МОВА – МОВА ЄДНАННЯ

Дев'ять років поспіль Одеська обласна організація НСЖУ проводить загальнонаціональний конкурс «Українська мова – мова єднання».

На дев'ятий конкурс надійшло по-

тів різних видань і телерадіокомпаній поїздки Одеською областю, цього разу запросивши і представників медіа західних регіонів, які постраждали від по-

ня, економіки, соціальної сфери.

НА ФОТО: начальник Білгород-Дністровського морського порту Олександр Соборов дає інтерв'ю телевізійникам; голова профкому Раїса Нестеренко

над двісті творчих робіт від журналістів, письменників, лінгвістів, педагогів, студентської молоді.

Як завжди, після підведення підсумків одесити організували для журналіс-

ся останнім теплом і ласкавим Чорним морем, але одночасно і працювали, взявши участь у прес-конференціях та зустрічах з місцевим керівництвом, обговоренні проблем самоврядуван-

розповідає редакторів городоцької районної газети Мирославу Малахівському про те, як вирішуються питання соціального захисту працівників у порту; фото на пам'ять.

УКРАЇНСЬКИМ ЗМІ - ЛІЦЕНЗІЙНЕ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Акцію проводять Незалежна асоціація телерадіомовників, Національна спілка журналістів України, Всеукраїнська асоціація видавців періодичної преси, Індустріальний телевізійний комітет, Український медіа-холдинг

Раніше подібна акція проходила в Росії, де її підтримав Союз журналістів РФ. Секретар СЖ РФ Ігор Яковенко приїхав до України, аби розповісти про те, чому російські колеги впритул зайнялися цим питанням і в чому саме полягає акція. Директор програм Міжнародної федерації журналістів Олівер Мані-Керл також поспілкувався на цю тему з українськими журналістами. Зокрема, відбулася

зустріч і в офісі НСЖУ, у якій взяли участь: Ігор Лубченко, Ігор Яковенко, Тетяна Котюжинська, Юрій Михайличенко ("Центра-Інвест"), Михайлина Скорик (Київська незалежна медіапрофспілка), Вікторія Сюмар (ІМІ), Єгор Соболев (бюро журналістських розслідувань), Віра Черемних, Євген Мінько ("Телекритика").

На зустрічі обговорювалися питання нелегального використання вітчизняними ЗМІ і фрілансерами об'єктів інтелектуальної власності, запобігання можливому тиску з боку органів державної влади на такі ЗМІ, а також співпраця міжнародної, української та російської спілок журналістів для декриміналізації відповідальності за порушення авторського права та суміжних прав.

Мета акції – максимальне зниження ризиків призупинення діяльності ЗМІ з причин використання ними не-

ліцензійного програмного забезпечення.

В ході даної акції українські ЗМІ зможуть впродовж вересня – жовтня 2008 року придбати ліцензійне програмне забезпечення Adobe Systems за спеціальними цінами – у середньому на 40% нижчими за діючі.

«Міжнародна федерація журналістів глибоко занепокоєна беззахисністю українських ме-

В ході даної акції українські ЗМІ зможуть впродовж вересня – жовтня 2008 року придбати ліцензійне програмне забезпечення Adobe Systems за спеціальними цінами – у середньому на 40% нижчими за діючі

діа перед судовим переслідуванням за використання неліцензійного ПЗ і тим, як загроза таких судових переслідувань може зашкодити медіасектору, - зазна-

чив директор програм Міжнародної федерації журналістів Олівер Мані-Керл. - Ми спостерігаємо за тим, як в Росії близько 19 медіа постали перед проблемою судового переслідування та потенційного закриття, і ми боїмося, що такі процеси можуть поширитись і в Україні. Такі переслідування дуже часто проводяться вибірково проти найбільш критичних незалежних медіа. Розуміючи це, МФЖ вітає пропозицію від Adobe Systems зробити свій продукт більш доступним, і таким чином надати можливість медіа уникнути використання неліцензійного продукту.»

Ігор Лубченко звернув увагу на те, що найважче доведеться невеликим

редакціям, які не мають достатніх коштів. А це, частіше за все – комунальні редакції. Він повідомив, що надіслав листи всім головам облдержадміністрацій і обласних рад з тим, щоб вони організовано виділили кошти і закупили для усіх редакцій програмне забезпечення за час акції, зекономивши таким чином чималі суми.

СПИСОК ПРОДУКТІВ, ЩО БЕРУТЬ УЧАСТЬ В АКЦІЇ:

Продукт: Creative Suite 3 Design Standard RU/UA Win/Mac License

(InDesign+Photoshop+Illustrator+Acrobat+додаткове ПЗ).

Звичайна ціна: \$1890.00.

Спецціна: \$1135.00.

***

Продукт: Creative Suite 3 Design Premium RU/UA Win/Mac License

(версія Standard+Flash+Dreamweaver+додаткове ПЗ).

Звичайна ціна: 2785.00.

Спецціна: 1670.00.

***

Продукт: InDesign CS3 RU/UA Win/Mac License.

Звичайна ціна: 1025.00.

Спецціна: 615.00.

***

Продукт: Photoshop CS3 RU/UA Win/Mac License.

Звичайна ціна: 1100.00.

Спецціна: 660.00.

Оплата в гривнях.

З питаннями щодо даної акції прес-центр Незалежної асоціації телерадіомовників (НАМ) просить звертатися до Керівника прес-центру НАМ Наталії Тютюненко за тел. 8 067 407 09 42 або за адресою pr@nam.com.ua

УНІСОН І БАГАТОГОЛОССЯ В ТРУСКАВЦІ

5-6 вересня в місті-курорті Трускавці пройшла всеукраїнська конференція редакторів місцевих газет „Журналістика в унісон і багатоголоссі”. Ініціатором її проведення саме на Львівщині стала місцева газета „Джерела Трускавця”, яка свого часу була заснована Трускавецькою міською радою, успішно роздержавлена і нині є лідером в місцевому інформаційному просторі

В цьому чимала заслуга енергійного редактора „Джерел” Тетяни Татомир, яка вирішила шляхом проведення конференції привернути увагу колег до свого міста, враховуючи його специфічний статус. Пані Тетяна залучила спонсорів для реалізації цього проекту, і, перш за все, нинішнього інвестора видання, засновника компанії „Арко Інвестмент” Руслана Козира (до речі, про реформування газети і про погляди п. Козира на взаємини інвесторів з медіа «ЖУ» писав в №9'2007р.).

Ініціативу трускавчан підтримала наша спілка. Участь у конференції взяли голова НСЖУ Ігор Лубченко, який, до речі, виступив як модератор багатьох дискусій, а також секретарі спілки Тетяна Котюжинська (головний юрисконсульт НСЖУ), Валерій Горобець (редактор районної газети „Трудова слава”, Херсонська область), Костянтин Григоренко (редактор місь-

крайонної газети „Обрії Ізюмщини”, Харківська область). А дискусії точилися навколо таких проблем: „Журналістика і сучасне суспільство” (доповідач М.Мариневич - перший віце-ректор Українського католицького університету (м. Львів), "Побудова громадянського суспільства і роль ЗМІ" (доповідач - доктор педагогічних наук, професор Євген Кулик), „Кому потрібна „джинса” (матеріал на замовлення)?” (доповідач - організатор бюро незалежних журналістських розслідувань та один з ініціаторів акції «Не продаємося!» Єгор Соболев), „Сьогодні редактор у колективі: начальник, менеджер чи творча особистість?” (доповідач - Костянтин Григоренко). В рамках обговорення теми „ЗМІ, бізнес і влада” виступив гість з Білорусії – головний редактор газети “Вечерний Брест” Володимир Шпарло.

Різні теми, різні проблеми, різні

виступи понад двох десятків учасників конференції з північних і південних, західних і східних областей України. Та, за великим рахунком, всі оратори прямо чи опосередковано вели мову про особистість журналіста як головний чинник, котрий незалежно від тих чи інших зовнішніх обставин, попри що може позитивно впливати на ситуацію в медійному просторі. Журналістика як місія, як суспільне служіння. Моральність, відповідальність, професіоналізм – це ключові принципи, як влучно сказав один з промовців, втілюючись у життя, можуть перетворити „четверту владу” на першу, адже ми формуємо громадську думку, вона визначає потреби загалу, а решта гілок влади в демократичному суспільстві має задовольняти ті потреби. Зависоко піднята „планка”? Можливо, але лише ті, хто ставить перед собою великі й шляхетні завдання, досягають справжнього життєвого успіху.

Підбиваючи підсумки дводенної роботи, голова НСЖУ І.Лубченко сказав, що конференцію вважає початком роботи відкритої школи журналістики, яка під егідою спілки віднині регулярно проводитиме свої „уроки” в різних регіонах нашої держави.

Власкор.

На фото: Руслан Козир, Тетяна Татомир та Ігор Лубченко; зал засідань.

ГОСТЮВАННЯ У БІЛОРУСІВ СТАЄ ТРАДИЦІЄЮ?

Ми вже розповідали про відвідини білоруських колег волинськими представниками медіа. Знаємо, що останнім часом десант донецьких, дніпропетровських журналістів проїхав сусідньою республікою, а нещодавно в деяких центральних виданнях було опубліковано ряд журналістських матеріалів про цю сусідню республіку.

Скажете, що ж дивного, ми ж сусіди. Це так, дійсно ненормально було, коли наші читачі, глядачі майже нічого не знали про життя сусідів, отримуючи лише час від часу інформацію про ті чи інші гучні події, пов'язані, частіш за все, з політикою. Але, як радить один з авторів цього числа «ЖУ» - науковець зі Львова Олег Романчук, скористаймося системним аналізом, бо нічого в житті не буває випадкового.

А втім – сьогодні розповідь колег з Рівного про їх візит до Білорусі...

“Будемо сябрувати!”

На початку року, коли на Рівненщині відбувалася зустріч керівників прикордонних областей України та Білорусі, генеральний консул України в Бресті Іван Баранчик запропонував: “А ви зберіть групу рівненських журналістів, та й приїдьте до Брестської області – на власні очі пересвідчитесь, як живуть сусіди по той бік кордону...”

Організатором своєрідного прес-туру до Білорусі виступила Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України, її ініціативу підтримала обласна держадміністрація та Брестський облвиконком. Отже, втілення програми співпраці прикордонних територій вирішили розпочати з відкриття інформаційного вікна до сусідів. Група журналістів з Рівненщини побувала у Брестській області в День Незалежності Білорусі.

Перша зустріч – в редакції обласної російськомовної газети “Заря”, засновником якої є обласна рада, облвиконком та трудовий колектив редакції. Приміщення, що розташоване в центрі міста, являє собою сучасний редакційно-видавничий комплекс і, до того ж, відіграє роль потужного

інформаційно-культурного осередку: окрім редакції та друкарні, тут розміщені обласні організації спілок журналістів та письменників, власкорівські представництва центральних видань. Кожен виконує свої завдання, але це не заважає журналістам та письменникам, як вони самі ж кажуть, “сябрувати”.

Прекрасне білоруське слово, що зрозуміле без перекладу. Вони й нам запропонували зі щирою посмішкою: “Будемо сябрувати!” То означає не просто дружити, а підтримувати осо-

бливі людські стосунки, які, незалежно від кордонів та ідеологічних переконань, традиційно перетворюють українсько-білоруське прикордоння на якусь особливу за своєю аурою зону (хоча й проблем, пов'язаних переважно з облаштуванням пунктів переходу кордону, в цій зоні теж вистачає). Тираж “Зари”, що виходить тричі на тиждень, – 18 тисяч примірників, питома вага реклами – 56 відсотків. Це дозволяє колективу, в якому працює 56 осіб, заробляти на себе самому.

Є в Бресті ще два видання, засновниками яких виступає місцева влада: обласна білоруськомовна газета “Народная трибуна” та міська “Брестський вестник”. “Народна трибуна” теж, до речі, розміщена в тому ж приміщенні. І всім їм не тісно під одним дахом, і за сфери впливу вони (принаймні, як нам видалося) між собою не воюють.

Стосунки з місцевою владою журналісти оцінюють як ділові й доброзичливі. Приміром, на видання книг місцевих авторів щороку виділяються чималі суми (до речі, в рази більше, ніж на Рівненщині). А переможці щорічних творчих конкурсів, що проходять під егідою губернатора, отримують винагороду, еквівалентну 4,5 тисячам доларів – і це, завважте, на регіональному рівні.

У здоровому тілі здоровий дух

На творчому піднесенні у Бресті й інша галузь – спортивно-оздоровча, яка, власне, формує здоровий підхід до життя, а, за великим рахунком, дух нації.

Виявляється, в 315-тисячному Бресті 17 спортивних шкіл, 26 басейнів, 4 стадіони, 3 центри Олімпійського резерву, училище спортивної майстерності та Льодовий палац! Плюс спортивні споруди за місцем проживання. Справжня тобі спортивна казка!

І цю захоплюючу казку не хочеться полишати навіть тим, хто, м'яко кажучи, не палає пристрастю до спорту. Адже спортивна інфраструктура міста просто-таки вражає своєю величиною та розмахом. Скажімо, в Палаці спорту "Вікторія" зала площею 1400 квадратних метрів на 3,5 тисячі місць плюс зала з міні-футболу, де проходять престижні міжнародні турніри.

Далі – більше: центр Олімпійського резерву з академічної греблі, складовою частиною якого є рукотворний веслувальний канал завглибшки до 10 метрів. Саме тут, у відкритому каналі, тренується національна збірна влітку (тим часом закрити залу для академічної греблі заповнює заповзятя дівчора). Цей веслувальний канал світова преса поставила на четверте місце в світі (професійно греблю займається 86 країн).

Втім, питання в Білорусі сьогодні стоїть так: всі спортивні комплекси – великі й малі – повинні вже найближчим часом вийти на самоокупність. Принаймні, до програми перебування іноземних делегацій зазвичай включають катання на ковзанах у Льодовому Палаці, а підприємства міста активно закуповують абонементи в басейни для своїх працівників. Ось так і виростає здорова нація.

Тут пахне Україною

5 тисяч осіб перебувають на консульському обліку в генеральному консульстві України в Бресті, серед них

чимало тих, хто має українське громадянство. Ці цифри повідомив щирий друг українських журналістів генеральний консул Іван Баранчик. Українське консульство з'явилося в Бресті чотири роки тому. Нині воно активно заявляє про себе як про острівця українства на білоруських теренах. Зокрема, консульство виступило ініціатором фестивалю "Співуча Берестейщина" та Днів української мови. Його учасниками є фольклорні гурти з Волині та Рівненщини. А цього року на День Незалежності Білорусі до Бреста завітали фольклорний гурт "Дуліби" Рівненської обласної філармонії та представники обкому профспілки працівників культури на чолі з головою обкому Валерієм Черепухою: рівненський та брестський галузеві обкоми профспілок уклали угоду про співпрацю.

До речі, сам генеральний консул Іван Баранчик починав трудовий шлях на Рівненщині, у Володимирці, на крохмало-патоковому комбінаті.

Тут живе... білоруський Дід Мороз!

Наш візит на древню й водночас надзвичайно сучасну Берестейщину був би неповним, якби ми не відвідали ще одну унікальну місцевість – оспівану Біловезьку Пущу, перлину не лише білоруську, а й європейську. Її білоруська частина знаходиться на території Каменецького району Брестської області. Певна річ, про Пущу кількома рядками не розповісти – цю красу треба не просто побачити, а відчути. Якщо існує термін "отруїтися киснем", то це, запевняю вас, можна зробити тут, у природному ландшафті, який намагається аж ніскільки не порушити.

Тут, у глибині Біловезької Пущі, є казкове королівство – резиденція білоруського Діда Мороза.

- Діду Морозе, виходь! – кілька наших дружних голосних вигуків, і на порозі в самісінькому зеніті літа з'являється добрий дідусь у ... національному білоруському вбранні з льону.

- На літо я змінюю кожух на льняну вишиванку, - пояснює неквапом. – А

ви, чую, з України. Як там поживає мій родич – святий Миколай?

Зізнатися, в резиденції Святого Миколая мені бувати не випадало: втім, гадаю, навіть лапландська резиденція може позмагатися з цим казковим фантастичним обійстям, де жодного грама хімії – все дихає натуральною хвоею і добром.

Площа резиденції Діда Мороза – 15 гектарів. Поселився він тут 4 роки тому. І, за найскромнішими підрахунками, тут уже побувало 310 тисяч людей із 70 країн світу. А листи від дітей він зберігає в спеціальних скринях що знаходяться в музейній кімнаті.

"Остромечевський вальс"

Саме таку назву має вино, яке виготовляють в СВК "Остромечево". Це потужне сільгосппідприємство очолює знаний в Білорусі голова ради керівників колективних сільгосппідприємств держави Олексій Скакун. З академіком української ниви Володимиром Плютинським його єднає багаторічна дружба. Чверть століття тому Олексій Скакун, молодий керівник, приїхав в агрофірму "Зоря" Рівненського району, щоб повчитися у знаного хлібороба Плютинського. Сьогодні Володимир Плютинський їде вчитися організації сільгоспвиробництва у Олексія Скакуна. Та ще й спеціалістів із собою везе. Щоб побачили на власні очі ті надсучасні доільні комплекси, на які зробило ставку білоруське село. Придбані вони за безвідсоткові державні кредитні ресурси.

Нам пощастило: ми приїхали в Остромечево якраз того дня, коли фахівці господарства зібралися на підбиття підсумків власного господарювання. І запросили сюди Володимира Плютинського та двічі Героя Радянського Союзу їхнього земляка космонавта Петра Климука, який 26 років поспіль очолював Центр підготовки космонавтів у Зоряному містечку під Москвою. Ось так і потрапила до наших об'єктивів історична мить: на білоруській землі зустрілися два двічі Герої – таке нечасто буває! Сьогодні СВК "Остромече-

во” – це 10 тисяч гектарів сільгоспу- гідь та 20 тисяч тонн зерна щороку, 13 тисяч голів ВРХ, 9 тисяч лише ма- точного поголів'я норки 9 кольорів (з якої тут же таки, в господарстві, ши- ють різноманітні вироби), прекрасний пальметний сад, плоди якого не лише експортують, а й переробляють знову ж таки в господарстві. “Остромечев- ський вальс” – теж кінцевий продукт садівництва. Одне слово, люди мають і роботу, й пристойну зарплату – на рівні 500 доларів. Остромечево роз- вивається як агромістечко - саме та- кий напрям розвитку сільської місце- вості обрали в Білорусі. А це означає, що на будівництво житла люди отри- мують кредити під 3 відсотки річних на 30- 40 років. (До слова, найвищі відсотки на житлові кредити в Бресті, як і в інших обласних центрах, – 14). От уже й справді: нам би сьогодні їхні проблеми!

Ми поверталися додому, майже розпрощавшись із стереотипами про “Білорусь радянського «покрою». Од- вічний слов'янський принцип “Свій до свого по своє” білоруси обрали за правило в усіх сферах життя: ставка зроблена на власного товаровироб- ника, а значить – на розвиток власної економіки. За такого підходу до спра- ви економічна та соціальна складова крокують поруч. Люди це помічають і, відповідно, оцінюють: принаймні, різні категорії білоруських громадян, з якими ми спілкувалися, кажуть, що відчують поліпшення свого життя вже сьогодні. Й наводять на підтвер- дження своїх слів конкретні прикла- ди. От вам і вся ідеологія безмеж- ного білоруського патріотизму, яким просто-таки пронизане суспільство. Таким здоровим патріотизмом зо- всім незайвим було б поділитися й з сусідами-українцями: адже у нас, на жаль, любов до України – окремо, а життєвий рівень – окремо.

Інна ОМЕЛЯНЧУК.

НА ФОТО: очільник рівненських журна- лістів Дмитро Тарасюк спілкується з ко- легами в редакції газети «Заря».

П'ЯТА СПАРТАКІАДА ЖУРНАЛІСТІВ ВОЛИНИ

Секретаріат Волинської обласної організації НСЖУ докладає чимало зу- силь для організації та розвитку в первинних журналістських осередках фізкультурно-спортивної та культурно-масової роботи. Вже традиційно ра- йонні медійники беруть участь у регіональних спартакіадах, де культивують такі види, як легкоатлетичний крос на 400 і 800 метрів, гирьовий спорт, футбол, волейбол, настільний теніс, шахи та ін. А п'ять років тому секрета- ріат спілки вирішив провести першу обласну спартакіаду серед медійників Волині. Відтоді вона проходить щорічно...

Нині спартакіада відбулася на базі оздоровчого табору „Оберіг”, що в селі Уховецьк Ковельського району, поблизу мальовничого озера. Офі- ційними спонсорами 5-ї спартакіади стали головне управління внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю і обласний центр фізичної культури населення «Спорт для всіх».

Засвідчити свої спортивні досяг- нення прибули фізкультурники редак- цій газет з Ковеля - «Вісті Ковельщи- ни», з Ківерців - «Вільним шляхом», з Шацька - «Шацький край», з Луцько- го району – «Слава праці», а також з обласної газети «Волинь-нова», пер- винних журналістських осередків об- лдержадміністрації, власних корес- пондентів та секретаріату спілки.

За традицією змагання розпо- чалися з підняття Державного пра- пору і не було меж радості, коли на його жовто-блакитних смугах після дощових хмар яскраво засяяло сон- це. Чисте небо додало суперництву друзів по перу ще більше позитивних емоцій.

Першими вийшли на старт бігуни. Жінки долали 400-метрову дистан- цію, а чоловіки - удвічі довшу. Серед учасників забігу і редактор ківер- цівської районної газети Людмила Якимчук. Працівники цієї газети Оль- га Урина та Володимир Дужич по- казали найкращі результати у цьому виді змагань. Як зазначила Людми- ла Якимчук, родзинкою спартакіади стала Ольга Степчук, яка виходжує

дитину на третьому місяці вагітності. Вона була першою в настільному те- нісі, шашках та в числі членів коман- ди здобула третє місце у пляжному волейболі.

Першого дня помірялися силами і шахісти. У чоловіків перемогу здобув Мирон Козак, котрий очолює первин- ний осередок журналістів в обласній державній адміністрації, серед пре- красної половини найсильнішою ви- явилася Олеся Оліферович - сту- дентка Волинського національного університету імені Лесі Українки, яка проходила виробничу практику в га- зеті «Волинь-нова».

Наступний день розпочався з при- емностей - у головного судді спарта- кіади Абази Анатолія Герасимовича - день народження. До речі, його дочка Оксана працює на 5-му телевізійному каналі. А спортивні змагання старту- вали з рибної ловлі. Найвправнішим рибалкою виявився працівник луць- кої районної газети «Слава праці» Роман Ковальчук. Емоційною напру- гою запам'ятаються учасникам п'ятої журналістської спартакіади змагання з шашок серед чоловіків. І не лише тому, що в них взяли участь заступни- ки голів Луцької райради Данило Без- ушко та райдержадміністрації - Арсен Сидорчук, а й високим професіо- налізмом спортсменів-розрядників. Перемогу здобув завідуючий відді- лом ківерцівської райгазети «Вільним шляхом» майстер спорту з шашок Володимир Дужич.

У підсумковому заліку перше місце посіла об'єднана команда обласної організації НСЖУ та обласної газети «Волинь-нова», на другій та третій сходинках відповідно спортсмени-журналісти обласної державної телерадіокомпанії і ківерцівської районної газети «Вільним шляхом». Команди-переможці, лідери в особистих заліках нагороджені грамотами та кубками.

Переможців тепло вітали начальник головного управління внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю облдержадміністрації Юрій Вербич, голова обласної організації НСЖУ Михайло Савчак, директор обласного центру фізичної культури населення «Спорт для всіх» Володимир Новосад, котрий, до речі, вручив нагороди від цієї організації журналістам за популяризацію спортивної тематики.

-Чим запам'яталася Вам спартакіада? - з цим запитанням звернулися до Ольги Степчук, яка відповіла:

-Вона буде пам'ятною не лише для мене, а й для майбутньої дитини, про яку, дай боже, матиму щастя її розповісти. Зрештою, наш колектив прагне висвітлити всі перепетії спортивних двобоїв серед журналістів на сторінках газети, щоб і наші читачі знали, як ми проводимо свій відпочинок, свій вільний час.

Звичайно, що у дні спартакіади на мальовничому березі місцевого озера палахкотили вечірні ватри, кипіла гаряча, духмяна юшка, дзвеніла гітара та лунали пісні.

Степан ШЕГДА,
відповідальний секретар
облорганізації НСЖУ;
Володимир ПРИХОДЬКО,
член НСЖУ, учасник змагань.

НА ФОТО: активні вболівальники і об'єктивні судді; які емоції у шахматистів і їхніх груп підтримки!

Фото Володимира ЛУК'ЯНЧУКА,
фотокореспондента луцької районної газети „ Слава праці”.

ПОРТРЕТ МЭРА НА ФОНЕ ПАРКОВ И СТАДИОНОВ

Рассказать о своем мэре нам предложили журналисты города Ильичевска, объединенные в городскую организацию НСЖУ. Предложение возникло само собой, после того, как руководитель организации Алексей Кобыльничков показал нам зеленую набережную, ухоженный пляж (коммунальный и бесплатный), обратил внимание на дорожное покрытие улиц, отремонтированные и потому привлекательные «хрущевки», новые жилые дома и многое другое, что делает Ильичевск уютным и комфортным для жизни.

А главное: на набережной мы переговорили с пенсионерами, в тот утренний час выгуливающими своих домашних любимцев, и те в один голос начали хвалить и город, и городскую власть. Мы, было, заподозрили Алексея в том, что это он устроил «рояль в кустах», но пенсионеров для беседы выбирали мы сами, и Кобыльничков в этих опросах не участвовал.

Ильичевск заинтересовал наше издание тем, что в этом городе активно работает организация НСЖУ, и о ее деятельности может узнать каждый, кто приходит в здание городского совета: на одном из этажей размещается стенд, где наличествуют справочные, информационные материалы журналистского союза.

Валерий Яковлевич Хмельнюк - ильичевский городской голова, любезно согласился на встречу, однако так сложилось, что из Киева прибыла комиссия, которой предстояло доказать необходимость строительства новой школы в одном из районов города, и мэр предложил поехать вместе с ним по социальным объектам, а по дороге обговорить те вопросы, которые интересуют читателей «Журналиста Украины». Это интервью «на ходу» оказалось очень плодотворным. Общались мы на русском языке, поскольку Хмельнюк за время объезда города разговаривал с множеством людей, для которых русский был родным, да и для Валерия Яковлевича, хоть он и владеет государственным украинским и еще несколькими иностранными языками, русский – рабочий язык, что, как он заявляет, не мешает ему быть настоящим патриотом Украины.

Впрочем, Ильичевск – уникальный город. При населении в 70 тысяч человек он является одним из немногих в Украине городов – доноров госбюджета: в 2007 году в госказну Ильичевск отправил почти три миллиарда гривен. Прямых иностранных инвестиций на душу населения тут приходится по 2936 долларов США, тогда как в целом по Украине – всего по 636 долларов. Кроме морского порта, тут действуют предприятия по сборке автомобилей «Нубира», «Ланос», «Чери», «Мерседес» и других марок, изготовлению крабовых палочек, жевательной резинки, железобетона, растительного масла. На работу в Ильичевск ездят не только из окрестных сел, но и из самой Одессы. И даже вахтовики из Ивано-Франковска.

А еще тут стоит поразительный памятник Ленину – выкрашенный золотом. И сносить его, судя по всему, не собираются.

И городской голова тут уникальный. Более 14 лет руководит он городом, имеет в биографии страницы, связанные с компартийным прошлым и не стыдится этого. И в то же время гордится тем, что был нардепом первого созыва и работал рядом с такими Личностями, как Вячеслав Черновил и Левко Лукьяненко

-Валерий Яковлевич, как бы Вы вкратце рассказали свою биографию, какими страницами гордитесь, от чего бы отказались?

-Ничего бы я менять не стал. Сложилось так, как сложилось, и ни одна страница не была лишней или напрасной. В молодости я заканчивал железнодорожное училище, армия, работа на заводе, потом закончил Одесский классический университет имени Мечникова, институт народного хозяйства, работал секретарем райкома, горкома партии (в разное время - Одесского и Ильичевского), был инспектором ЦК компартии. Когда был секретарем Одесского горкома, одним из немногих демократическим путем избран депутатом украинского парламента.

Я был народным депутатом первой каденции и считаю, что это был самый демократичный парламент. Я и сегодня приверженец мажоритарной системы, потому что существующая ныне система выборов по партийным спискам - это крепостное право. Ни в одной стране мира подобного нет. Нам навязывают идею, что партийные списки – путь к развитию демократии. Ничего подобного! Это откат назад, потому что мы, как всегда, все извращаем.

Во всех цивилизованных странах действительно выдвижение происходит по партийной, политической принадлежности, но голосуют-то в округах за конкретные персоналии, и тогда депутаты действительно ответственны перед избирателями, подотчетны им. У них депутат – политический лидер.

А у нас? Обычное стадо, уж извините за недипломатичный стиль, но он точно выражает сущность происходящего, потому что большинства фамилий в этих партийных списках избиратели просто не знают. Серость...

При первой каденции выборы действительно были выбором народа. Потом все начало меняться в худшую сторону. Журналисты сами

могут сравнить персональный состав парламента в разные годы. И не смогут не заметить того, что заметил и я: лица, никак не проявившие себя в первом созыве (извините, но вновь скажу жестко: политический хлам), почему-то вдруг появились в партийных списках четвертого, пятого созывов.

-А как Вы оцениваете результаты введения пропорциональной системы выборов в местные органы власти? Вы эти результаты ощутили непосредственно в своей работе как городской голова...

-Я считаю, что это просто идиотизм. Город – единый организм. И перед городской властью стоят, в первую очередь, социальные задачи: чтобы ВСЕМ жителям, не зависимо от политических симпатий или антипатий, было в этом городе комфортно жить. Но пропорциональная выборная система разделила на группы не горожан, а депутатов, которые оказались между молотом (партийной дисциплиной и диктатом лидеров) и наковальней (запросами жителей). Разве может партийная вертикаль определять жизнь терри-

ториальной громады?

Хорошо, если лидер партии, ее центральное руководство это понимают и не ставят перед территориальными организациями неразумных задач. А если нет? Это же трагедия! Я вижу,

что некоторые наши депутаты простостесняются своей принадлежности к той или иной политической фракции, в которую они, скажем так, ситуативно попали. Разве это

движение к демократии? Это просто варварство какое-то.

Да, кандидаты должны выдвигаться определенной политической силой (что не исключает самовыдвижения), поддерживать определенную политическую платформу, но они не должны быть крепостными партии, а точнее – лидеров партии.

Отсюда и все наши сегодняшние проблемы.

-У Вас есть рецепт выхода из сложившейся ситуации?

-Да, и очень простой. Только так никто не сделает, потому что очень много интересов увязано в сегод-

Ильичевск заинтересовал наше издание тем, что в этом городе активно работает организация НСЖУ, и о ее деятельности может узнать каждый, кто приходит в здание городского совета: на одном из этажей размещается стенд, где наличествуют справочные, информационные материалы журналистского союза

няшной системе, потому что те, кто пришел во власть, – не самоубийцы.

А рецепт такой – провести новые выборы в Верховную Раду по мажоритарному принципу. И тотчас все встанет на свои места. Отсеется шлак, придут лидеры, личности.

-А какую роль при такой организации выборов будет играть денежный фактор? О том, сколько платят за место в партийных списках, говорят вслух и повсюду. Но ведь и при мажоритарной системе победа в округе зависела от материальных возможностей кандидата...

-У меня такое впечатление, что журналисты порой просто не хотят видеть реальности. Вот Вы сами сказали о том, что за место в партийных списках платят. И при мажоритарной системе найдутся люди (особенно на местах и особенно те, кто не желает отсиживаться под партийной крышей, а имеет свои взгляды и будет их активно продвигать), которые в состоянии израсходовать на выборную кампанию несколько миллионов. Но эти миллионы, в значительной мере, пойдут на пользу территории: ремонт дорог и других социальных объектов, приобретение медицинской техники, прочее.

При мажоритарной системе ничто не мешает партии через своих кандидатов отстаивать свои идеи и принципы. Но кандидаты-то будут привязаны к территориям. Сегодня почти 80% депутатов парламента – киевляне. А в областных советах 90% – жители областного центра. Разве это нормально!

-Вас избирают городским головой Ильичевска несколько созывов подряд. Такая стабильность от чего зависит и чем объясняется?

-Четвертая ходка... (Смеется). Если бы в стране лет восемь не менялся премьер-министр, посмотрели бы, какой бы был порядок.

Вот на набережной роща, а закладывали мы ее при моей первой

каденции, и, помню, тогда подумал: «Неужели смогу постоять в тени этих деревьев?».

Что можно сделать за два-три года? Какого результата дожидаться? В социальной сфере необходимы годы и десятилетия целенаправленной работы для достижения стойкого результата.

Не показухи, не шумихи, не минутного фейерверка, а глубоких изменений.

Стабильность должна быть в обществе по всем направлениям. Что такое – губернатор

полтора года, начальник милиции, прокурор – полтора года? А то и чаще сменяются персоны у руля... Да за это время человек даже элементарно в курс дела не войдет...

КОММЕНТАРИЙ РЕДАКЦИИ. Беседа происходила на фоне городских пейзажей, и потому на это утверждение мэра Хмельнюка о необходимости стабильности и преемственности власти особенно хочется обратить внимание коллег.

Мы увидели два межшкольных стадиона, которым мог бы позавидовать любой европейский город. Увидели уже построенную школу в поселке Малая Долина: одну из лучших в Украине. Побывали и на месте предполагаемого строительства новой школы в другом пригороде: там уже вовсю работали экскаваторы и самосвалы, хотя центральная власть пока не дала согласия на финансирование. Но мэр, четыре года добивающийся этого объекта, видит настоятельную необходимость в строительстве, потому что действующая школа возводилась «при царе Горохе», дети учатся в две смены, в нескольких зданиях, да и вообще рождаемость в Ильчевске растёт, и в прошлом году превысила смертность. В некоторых школах города в этом году открыто по 3-5 первых классов.

Действительно, как затевать долговременные проекты, если дамоклов меч внеочередных выборов все время висит над головой власти? Но почему же так стремительны перемены в персоналиях и подходах к фундаментальным вопросам деятельности власти? И какова в этом роль медиа? Задаем вопрос Хмельнюку. И получаем неожиданный ответ.

Журналисты сами могут сравнить персональный состав парламента в разные годы. И не смогут не заметить того, что заметил и я: лица, никак не проявившие себя в первом созыве (извините, но вновь скажу жестко: политический хлам), почему-то вдруг появились в партийных списках четвертого, пятого созывов

– Да нет у нас ни прессы, ни телевидения в настоящем смысле. Потому что никто прессу не читает, никто на ее выступления не реагирует. Почему?

Все знают: за каждым изданием – определенный магнат, и это СМИ, естественно, преследует корпоративные интересы. Нет ни одного издания в нашей стране, из которого можно было бы получить объективную информацию, которому бы доверяли все, не зависимо то того, какую политическую силу или бизнес-группу они поддерживают.

Поэтому я газеты читаю «по диагонали», чаще то, что мне отметят помощники. Новости узнаю из Интернета, просматриваю несколько сайтов, а потом вывожу «среднее арифметическое».

Одно время читал «Зеркало недели», а потом потерял интерес: одни и те же авторы, одна тематика. Читаю иногда газету «Сегодня». Критически отношусь к газете «Факты». Разве можно на этом строить политику издания: убили, ограбили, изнасиловали, наркотики, великосветские тусовки и бриллианты, скандалы и тому подобное – главная тема практически каждого номера.

Просмотрите за два месяца подшивку любой газеты – много ли найдете глубинных статей?

Кто расшатывает лодку, в которой находится наше общество? И пресса тоже к этому причастна! В одной газете – левый радикализм, в другой – правый, в третьей – еще какие-то необдуманные заявления. Да, подобные заявления часто делают политики, публичные люди, но ведь СМИ не только для того существуют, чтобы транслировать все глупости, кем бы они ни были сказаны.

-У вас в городе есть коммунальные СМИ – телевидение, газета. А как с ними строите отношения? Вы так жестко высказываетесь по отношению к «сторонней» прессе, а уж своим изданиям, наверное, диктуете, что и как писать...

–Ничего подобного! У нас нормальные деловые отношения с редакцией городской газеты «Черноморский маяк» и местного телевидения. Хотя сразу скажу, я противник разгосударствления СМИ. Потому что погубим те издания, которые читает население в регионах, в провинции. А что же предложим взамен? Газеты бизнес-кланов? Да эти газеты в глубинке никто не читает. Во-первых, они

Нет ни одного издания в нашей стране, из которого можно было бы получить объективную информацию, которому бы доверяли все, не зависимо то того, какую политическую силу или бизнес-группу они поддерживают

дорогие для простого читателя. Во-вторых, там нечего читать. Ну, кому нужен этот бомонд, эти великосветские выкрутасы, когда в селе человек озабочен куском

хлеба, другими насущными проблемами?

А местную прессу читают. Потому что она доступная по цене. Дает необходимую местную информацию.

-Все это так, но ведь коммунальные СМИ во многих местах превратились в органы прославления местных руководителей. Никакой критики действий власти! Да и обращаются мэры, председатели райсоветов с редакторами, жур-

налистами, как с обслуживающим персоналом.

-А вы полагаете, разгосударствление принесет немедленные плоды? А почему бы не зайти с другой стороны? Разве в медиа, которые не учреждены органами власти, журналисты свободны? Сегодня, как я вижу, журналисты – ангажированные люди: кто платит, тот и заказывает музыку. Не изменятся эти подходы, не изменится ничего в прессе.

У нас в городе тоже есть независимые издания. Но чаще всего там печатаются заказные статьи. Хотя, если есть необходимость дать разъяснение жителям города по затронутым в них вопросам, мы это делаем.

-А как реагируете на выступления газеты «Черноморский маяк», учредителем которой является городской совет? Кстати, восхвалений по Вашему адресу в газете мы не заметили, но и критики не так много, перепечаток из Интернета и других изданий гораздо больше...

-Реакция – деловая. На каждой газете, где есть публикации о городских проблемах, обязательно появляется резолюция мэра. Мы обсуждаем проблему, принимаем меры, вплоть до распоряжений городского головы, решений сессии.

Мы не вмешиваемся в работу редакции, профессиональную деятельность журналистов. Я за 14 лет работы ни разу не одернул ни редактора, ни

единого журналиста. Да, мы можем обсуждать с редактором ту или иную возникшую ситуацию, и я высказываю свою точку зрения. Например, я не понимаю и не принимаю позиции журналиста, когда он критикует тот или иной момент только потому, что ему это не нравится. На мой взгляд, такими принципами в журналистике нельзя руководствоваться. Нужно уметь работать профессионально, а значит – объективно, с пользой для дела.

И вот здесь возникает проблема кадров. Вот вы заметили, что много перепечаток. А где взять кадры, чтобы более полно и глубоко освещать городскую жизнь? На мой взгляд, их никто практически не готовит, хотя и открыты сейчас соответствующие факультеты чуть ли не в каждом городе. Низкой является и зарплата рядовых сотрудников коммунальных изданий.

А восхваления власти – это же просто глупость. Такую газету просто не будут читать. Наш «Черноморский маяк» пользуется популярностью, и тираж неплохой – 6-7 тысяч. Подписка добровольная. Городская власть не делает бесплатную подписку ни для кого, за исключением, может быть, сотни экземпляров для отдельных категорий малоимущих, хотя просят гораздо больше. Конечно, мы имеем возможность делать большую бесплатную

подписку, но не идем на это, потому что в таком случае теряется здравый смысл. Мы не обязываем никого, не принуждаем подписываться на городскую газету.

-И все же трудно поверить в столь безоблачную картину. Если Вы не давите на журналистов, то, возможно, Ваши подчиненные, пытаются помешать выходу каких-то критических публикаций, которые могут навредить их карьере?

-Вполне допускаю. Но все знают, какой будет моя реакция. Бывает, и спорят с журналистами, но это нормально: каждый доказывает свою точку зрения. Дали критическую статью, дайте возможность в следующем номере высказаться и другой стороне. А заартачатся, заставим дать. Газета – это не орган редактора или группы журналистов. Как и не орган лично мэра. Это орган территориальной громады. Да, власть должна быть ответственной. Но ответственной должна быть и журналистика. Не просто прокукарекал, а там хоть трава не расти.

И если где-то в местных изданиях прибегают к замалчиванию недостатков и к восхвалениям, надо просто внимательнее проанализировать, почему это происходит. Много лет я был вице-президентом Ассоциации городов Украины и, поверьте, убедился, что с каждым годом в местное самоуправление приходит все больше умных людей, которые не станут действовать неразумно по отношению к коммунальным СМИ.

А если где-то возникают проблемы, подобные тем, которые возникли в Каховке (о чем ваш журнал писал), то это, возможно, какая-то групповщина. Все проблемы происходят вокруг конфликта интересов: кто-то хочет полу-

Кто расшатывает лодку, в которой находится наше общество? И пресса тоже к этому причастна! В одной газете – левый радикализм, в другой – правый, в третьей – еще какие-то необдуманные заявления. Да, подобные заявления часто делают политики, публичные люди, но ведь СМИ не только для того существуют, чтобы транслировать все глупости

Я не понимаю и не принимаю позиции журналиста, когда он критикует тот или иной момент только потому, что ему это не нравится. На мой взгляд, такими принципами в журналистике нельзя руководствоваться. Нужно уметь работать профессионально, а значит – объективно, с пользой для дела

Я противник разгосударствления СМИ. Поэтому что погубим те издания, которые читает население в регионах, в провинции. А что же предложим взамен? Газеты бизнес-клубов? Да эти газеты в глубинке никто не читает. Во-первых, они дорогие для простого читателя. Во-вторых, там нечего читать

чить что-то, а ему этого не дают, или в цене не сходятся. Идет конкретный заказ, используется политический, экологический, социальный антураж. И газета, телевидение, радио играют роль рупора.

Вот, к примеру, цены на коммунальные услуги. Все расчеты показывают, что их надо повышать, но интересы определенных политических сил диктуют иное. И все эти уловки, когда из бюджета погашаются убытки, возникшие из-за низких тарифов, выгодны для чьего-то авторитета, но совершенно не оправданы экономически.

-А каковы финансовые отношения коммунальных СМИ и их учредителя – городского совета?

-Мы финансируем все потребности СМИ (на нынешний год предусмотрели в бюджете 400 тысяч гривен). Но этим никак не ограничиваем их дееспособности. Главное, чтобы было интересно для жителей и объективно.

-А какой доступ к информации имеют журналисты? Со всеми ли решениями, распоряжениями, справками могут они ознакомиться и как?

-Никаких проблем нет. Они получают всю необходимую информацию, участвуют во всех сессиях горсовета, совещаниях, знакомятся с документами.

Разве в медиа, которые не учреждены органами власти, журналисты свободны? Сегодня, как я вижу, журналисты – ангажированные люди: кто платит, тот и заказывает музыку. Не изменятся эти подходы, не изменится ничего в прессе

КОММЕНТАРИЙ РЕДАКЦИИ. *Беседа с Валерием Хмельнюком вывела на еще одну острую тему, которой, к сожалению, СМИ не уделяют должного внимания: взаимоотношения по оси «центр – регионы». Особенно не хватает глубокого анализа причин того, что развитие местного самоуправления, можно сказать, приостановилось, хотя именно самоуправле-*

ние территорий – необходимейший элемент демократии. Чаще всего местные медиа пеняют центральной власти за то, что не выделяет финансирования, а центральные СМИ критикуют провинциальных чиновников, не особенно углубляясь в суть проблем.

Мы попросили Валерия Хмельнюка высказать свое мнение.

-Очень многое зависит от персоналий, которые заняли те или иные посты в центральной власти. Скажем, Василий Куйбида, нынешний министр регионального развития и строительства, в свое время был мэром такого крупного города, как Львов. Я хорошо знаком с Василием Степановичем по прежней его работе и сейчас убеждаюсь, насколько эффективен его опыт в нынешней деятельности. Однако есть министры, которые вообще не имеют понятия о том, чем должны заниматься. Добавьте к этому частую смену министров, и получите сермяжную правду сегодняшней реальности. Нет стабильности и преемственности в кадрах – нет поступательного развития в управлении экономикой и социальной политикой.

Приходит, к примеру, новый министр ЖКХ и начинает с заявлений типа «надо реформировать жилищно-коммунальное хозяйство». Надо-то надо, а что под этим подразумевается? «Надо ликвидировать ЖЭКи». И полагают, что таким образом все пойдет по-новому. Или: «Надо, чтобы в жилищно-коммунальную отрасль пришел бизнес». А придет ли инвестор в убыточную сферу? Не придет. Как изменить ситуацию? Поднять тарифы. А поднять тарифы нельзя, потому что население не в состоянии будет их

оплатить. Вот вам и замкнутый круг, из которого временные люди не найдут выхода.

Все проблемы происходят вокруг конфликта интересов: кто-то хочет получить что-то, а ему этого не дают, или в цене не сходятся. Идет конкретный заказ, используется политический, экологический, социальный антураж. И газета, телевидение, радио играют роль рупора

В стране созданы такие рогатки, при которых территории просто не могут нормально работать. Для того, чтобы начать строить любой объект, даже самый ма-

ленький, необходимо получить кучу разрешений и согласований и на уровне области, и на уровне Киева. У нас высоки иностранные инвестиции, но для того, чтобы зарегистрировать инвестицию, надо еще походить по кабинетам.

Мы перечисляем в госбюджет колоссальные суммы и, тем не менее, вынуждены из местного бюджета дополнительно финансировать медицину, у нас в больницах – отличные условия, четырехразовое питание, пенсионеры бесплатно лечат и протезируют зубы, ежемесячно мы делаем им доплаты к пенсиям.

Город Ильичевск – комфортный город. Средняя зарплата у нас за 2008 год будет 2800 грн., это с учетом медиков и других бюджетников. Ежедневно на работу к нам приезжает из-за пределов города более 5 тысяч человек.

Но городу не хватает средств для развития, потому что колоссальные отчисления идут в центр. Об этом следовало бы говорить и писать, однако, не упрощая проблемы: в стране очень много территорий, которые получают субвенции из госбюджета.

Об этих проблемах хотелось бы читать аналитические материалы, о том, как живут и как работают органы власти в разных регионах Украины.

Беседовала Вера ЧЕРЕМНЫХ.

НА ФОТО: городской голова с ребятишками из новой школы; на 1-й стр. обложки - В.Я. Хмельнюк.

«АЗОВСЬКА ХВИЛЯ-2008» ЗІБРАЛА ЖУРНАЛІСТІВ З УСІЄЇ УКРАЇНИ

За підтримки Маріупольської міської ради та металургійного комбінату «Азовсталь» одна з найстаріших газет України «Приазовський робочий» провела фестиваль «Азовська хвиля-2008», на якому зібрала журналістів з усієї України. Понад тридцять представників ЗМІ побували в приазовському краї. З 12 до 15 вересня працівники газет та журналів з Києва, Донецька, Харкова, Херсона, Полтави, Чернігова, Львівщини, Івано-Франківська, Кіровограда, Білої Церкви та інших міст знайомилися зі специфікою роботи місцевої преси, радилися, як найліпше організувати справу, ділилися досвідом.

Побували на ЗАТ «Приазовський робочий», де його керівник Микола Токарський розповів про діяльність очолюваного ним колективу

ЗАТ «Приазовський робочий» - велике багатопрофільне підприємство, на якому трудяться до сотні людей, серед них до двадцяти творчих працівників. До його складу входять друкарня, торговельна мережа з десятка кіосків, рекламне агентство. Колись комунальна, свого часу газета ввійшла до холдингу «Сьогодні Мультимедиа». У друкарні «Приазовського робочого» друкують майже всю маріупольську пресу, видають книги. При редакції працює магазин української книги. Є й дочірні видання: «Маріупольська неделя», «Дом советов», «Привет, ребята!», «Приазовье-реклама», розраховані на читачів різного віку й з різними уподобаннями. (На жаль, всі російськомовні, жодної - державною мовою.)

Редакція однією з перших в Україні вийшла з-під опіки міськради, взяла в оренду, а потім і у власність міську друкарню. Нині частка міськради сягає лише семи відсотків. З нею укладено договір стосовно інформаційного забезпечення.

Передплату розпочали ще 1 липня, проводять її не лише через пошту, а й через власні кіоски та ощадкаси. Вже на сьогодні мають

понад десять тисяч передплатників-2009.

Журналісти побували в гостях і у мера. **Юрій Хотлубей** на семінарі з самоуправління коротко розповів про Маріуполь, який у ті дні відзначив 230-річний ювілей. Особливо наголосив, що нині зросла народжуваність і знизилася смертність, а міграційні процеси відбуваються на користь міста. Хоча, на жаль, кількість населення поки що зменшується. Нині в Маріуполі нараховується 494 тисячі жителів. Немає безробіття, відчувається дефіцит робочих рук, хоча щодня приїжджають на роботу понад 2000 мешканців сусідніх сіл. У Маріуполі працюють 400 мешканців Західної України. Середня заробітна плата по місту становить 2200 гривень.

-Ми щороку збільшуємо фінансування природоохоронних заходів, - каже мер. - Запроваджуємо нові технології виробництва, удосконалюємо процеси, зобов'язуємо власників вкладати кошти в модернізацію підприємств, щоб зменшити техногенне навантаження на екологію довкілля. За інвестиційною привабливістю Маріуполь на другому місці після Києва. «Азовсталь» і «Азовмаш» модернізуються за рахунок кредитів, а завод імені Ілліча обходиться власним коштом.

Керівники районів щотижня звітують у міськраді про стан справ. «Я знаю, скільки в місті не працює ліфтів і в яких саме будинках», - каже Юрій Хотлубей. Тож не дивно, що торік серед міст України Маріуполь посів друге місце, після Хмельницька, з благоустрою. Ясна річ, це нелегко з таким техногенним навантаженням. Справді, як зауважили всі журналісти, Маріуполь дуже чистий, повсюдно відчувається дбайлива рука господаря.

У місті працюють 76 загальноосвітніх шкіл, з них 30 - з державною мовою навчання. Щоправда, на вулицях майже не почуєш української. В адміністративних спорудах також. Навіть на святі міста, яке відбувалося в драматичному театрі, під час вручення відзнак «Маріуполець року-2008» не прозвучало жодного українського слова, чим були прикро вражені журналісти навіть із так званих російськомовних видань.

До слова, сам міський голова чудово володіє державною мовою, і за такого авторитету, яким він користується, за бажання міг би стати хорошим прикладом для маріупольців. Про що й було сказано йому під час зустрічі.

Тільки в святковому концерті звучали пісні - і народні, й сучасних українських композиторів. Отже, є потреба в національному, питомому. Тобто розуміють у Приазов'ї красу ві-

тчизняного мелосу. То чому ж рідне слово в незалежній державі досі відчуває себе нерідною дитиною?!

На запитання, чи часто зустрічається з пресою, Юрій Хотлубей відповів, що раз на тиждень надає через прес-центр інформацію про те, що відбулося в місті. Любить спілкуватися з журналістами, обов'язково реагує на сигнали про негаразди, критичні матеріали, охоче відповідає на всілякі запити. На кожен сигнал «знизу» заводять карточку й жорстко контролюють, як реагують на нього. Може, тому, вважає чиновник, справа не доходить до судових інстанцій, все вирішується на місці, а не йде нагору. «Люди пишуть у газети і бачать реакцію на свої звернення, а таких надходить до міськради чималенько. Є серед них і гострі, критичні. І мене часто критикують, - сказав Юрій Юрійович. - Але це добре, значить, не забувають».

Крім зустрічей з маріупольською пресою, журналісти спілкувалися й між собою, радилися. Серед учасників фестивалю «Азовська хвиля-2008» були маститі «акули пера», а були й зовсім юні.

Скажімо, як **Женя Мартинова** з газети «Донбас». Дівчина лише півтора року тому закінчила Донецький університет, але вже має чималенький досвід, бо професію обрала змалечку. Дідусь був письменником і журналістом, ото ж онука пішла його стежкою. Завзята й беручка, вона активно вникала в усі проблеми, пильнувала за кож-

ним словом, намагалася нічого не пропустити. А в перервах бігала в редакцію «Приазовського рабочего», щоб передати інформацію для «Донбасу».

Цікаво було послухати й **Ларису Барановську** з кіровоградської газети «Діалог», наклад якої сягає понад 95тисяч примірників. Передплачують тижневик не лише на Кіровоградщині, а й на Одещині, Херсонщині, Миколаївщині, в Криму, навіть у Києві є читачі їхнього часопису. А це вже про щось свідчить.

Галина Блануца приїхала з Енергодара Запорізької області. Працює в газеті «Здесь живем». Видання започатковане лише сім років тому, та вже не раз перемагало у всеукраїнських конкурсах, одержувало грамоти від міської і обласної рад.

... Фестиваль завершився, але в пам'яті залишилися численні зустрічі, колеги-журналісти, привітний Маріуполь з його прекрасними людьми, приємні враження від Празовського краю – часточки української землі з неозорими степами, теплим морем, правичною Кам'яною могилою... «Азовська хвиля» збрала й об'єднала журналістів з усієї України, збагативши досвідом – не лише робочим, а й життєвим.

Такі зустрічі корисні ще й тим, що представники місцевих медіа вивчають практику взаємин та співпраці з владою.

Віра КУЛЬОВА.

На фото: секретар НСЖУ Валерій Горобець, Микола Токарський, Юрій Хотлубей.

ТРЕБА ПОЧУТИ ВНУТРІШНІЙ ГОЛОС

Олександр Загібалов - редактор відділу фотоілюстрації інформаційного фотоагентства «Донпрес» з Донецька. Назва посади звучить солідно, та й виконувати доводиться великий обсяг серйозних справ. А між тим Олександр – зовсім молода людина, 25-річний (до речі, молоді читачки, ще не одружений і дуже симпатичний!) юнак.

Однак, незважаючи на вік, Олександр Загібалов має вже 5-річний офіційний творчий стаж, а загалом фотосправою почав займатися ще підлітком.

Сьогодні «ЖУ» презентує творчий доробок Олександра, якого ми також попросили відповісти на кілька запитань

-Як починалася Ваша фотобіографія, що допомагало засвоювати фахові навички, як вивчали професію?

-Фотографувати я почав з 12 років – це було просто захоплення, а вже десь в 17-18 відчув, що хочу стати саме фоторепортером. Закінчив училище і в 20 років потрапив до агенції «Донпрес».

Звичайно, що я тоді вмів! Спочатку не все виходило, отримував «на горіхи» від керівництва, ганяли мене, початківця, як кажуть, на повну. Зате сьогодні я за це дуже вдячний – бо багато чому навчився.

На жаль, у нас немає спеціальних навчальних закладів для фоторепортерів, а втім, є багато цікавих книжок, залишилися ще старі майстри фотосправи, метри фотожурналістики. Головне – бути уважним, не відмахуватися від чужого досвіду.

-Якій апаратурі надаєте перевагу?

-Звичайно, зараз, як і

всі, знімаю цифровиком. Але плівку люблю до безтями.

Працюю на Canon EOS 1 mark2n, об'єктиви серії L класу. Чому саме ця техніка? Тому що вона розрахована на репортерську роботу, коли не можеш задалегідь передбачити, в яких умовах тобі доведеться працювати, тому що витримує серйозне навантаження і не вимагає постійного переключання. Зручна система управління. Часто я працюю просто «на автопілоті», не дивлячись, кнопки натискую.

А це дуже важливо: адже голова звільняється для того, щоб повністю присвятити себе творчій складовій зйомок, пошуку супер-кадру.

При портретних зйомках, в інших необхідних випадках використовую професійне світло.

Однак, головне в нашій професії – не фотоапарат, а фотограф.

-До речі, як цей суперкадр отримати? Скільки

треба кадрів відклацати? Зараз з цим нема проблем: цифровики – не те, що плівка.

-А Ви знаєте, я не “щелкунчик” – так у нас називають тих, хто виставить апарат і фотографує все підряд. Я віддаю перевагу іншій тактиці: тримаючи техніку напоготові, вичікую, спостерігаю і прислухаюсь до внутрішнього голосу, коли він мені скаже “знімай!”. Хоча зазвичай зі зйомок повертаюся з двома-трьома сотнями знімків.

Але робота на плівці дисциплінує. Пам'ятаю, на зйомки пуску нових агрегатів на Харцизькому трубному заводі (були присутні перші особи держави) я поїхав з плівочним апаратом, бо цифровик зламався. Довелося дуже уважно стежити за подіями, але зміг зробити фоторепортаж, який потім придбали багато видань, відзнявши всього 12 кадрів.

-У Вас виразні портретні знімки. Як Ви працюєте з героями: перше – коли це випадкові люди, друге – коли є спеціальна домовленість?

-Я ж кажу, знайти виразний кадр допомагає інтуїція, внутрішній голос. Треба тільки бути уважним. Наприклад, портрет шахтаря, який сьогодні друкує “ЖУ”, я зробив чисто випадково. Вони виходили з шахти, і щось мені підказало: “це він!”, я попросив хлопця на хвилинку зупинитися і усміхнутися. Мабуть, у нього настрій був відповідний, а, можливо, в нього взагалі приємна посмішка... Тобто, уважно спостерігаючи за людьми, можна такі емоційні і виразні кадри зробити!

Якщо ж домовляємося про портретну зйомку, я спочатку вивчу досьє цієї людини, щоб було про що поговорити під час зйомок. І не відразу починаю фотографувати, хвилин 10-15 поспілкуємося, можливо, навіть чаю чи кави поп'ємо. А вже коли відчую прихильність героя, починаю зйомки. Якщо фото для журналу, обов'язково використовую професійне світло.

Пропоную героєві займатися своїми справами, а сам фотографую. Якщо людина дуже зайнята, щоб швидше закінчити зйомку, сам роблю постановку.

По-різному можуть складатися обставини, але мене привчили до таких табу: ні в якому разі не помилятися в прізвищі чи імені по батькові героя, ніяких перешкод зйомкам не може бути з технічних причин. Тому я завжди беру з собою дві камери, купу батарейок тощо.

-У Вас, незважаючи на молодий вік, вже було кілька персональних виставок, навіть за кордоном. Як це сталося?

-Хочете спитати, яких я зусиль доклав до цього? Та, швидше за все, просто пощастило. Влаштувалися дні Донбасу в Польщі та Угорщині, організаторів зацікавили мої роботи, а коли дізнались, що я такий молодий, це їм взагалі сподобалось. Отже, хоча я і мрію про визнання і творчий успіх, вважаю, що мені ще багато треба працювати. Хоча розумію, що за нинішніх умов треба ще й активно себе пропонувати на ринку фотоінформації.

-Кольорове і чорно-біле фото – яке у вас ставлення до них?

-Якби була можливість, я б увесь час знімав на чорно-білу плівку. Просто обожнюю механічний Nikon. Від самого процесу проявки плівки я отримую кайф.

Не знаю, як інші, а я просто живу своєю професією, весь час фотографую. Прокидаюся вранці, підходжу до вікна чи виходжу на балкон і фотографую.

-Яке у вас ставлення до фотоархіву?

-Зараз маю понад 300 дисків, де систематизовані мої фотороботи. Вважаю це необхідним у професійному плані. Архів – як молоде вино, з роками воно тільки дорожчає. Адже

події минулися, але, зафіксовані фотоапаратом, завжди можуть повернутися. І завжди буде потреба в таких знімках. В книзі “Донецк и дончане” використано багато моїх архівних фото.

-І наостанок. Зараз у нас модно говорити про конвергентного журналіста, який і пише, і фотографує, і відео знімає, і радіопередачі створює. Хоча, якщо не за модою ганятися, а слугувати потребам медіа-виробництва, конвергентний журналіст потрібен для невеликих медіа-структур, які вимушені економити кошти.

-Погоджуюся. Престижні, глянцеві видання не підуть на це. Інакше стається, як у фільмі “Королева бензозаправки”: однією рукою пиво наливаю, іншою – бензин. Скажімо, під час якоїсь події кореспондент бере інтерв'ю, а тут раптом щось відбувається, і можна було б виразний кадр відзняти.

А невеликі видання, місцеві газети цим можуть скористатися.

-Та вже й користуються: в багатьох районах немає в штаті фотокорів. Є фототехніка, яку видають кореспондентам, коли ті йдуть на завдання. А що б Ви порадили журналістам, які одночасно створюють і контент, і фотоінформацію?

-На мою думку, все ж таки не варто усіх долучати до фотокамери. Можливо, вибрати тих, хто має до фотографування схильність. Знаєте, фотографи – це дорослі діти. Вони можуть заради якогось кадру залізти на вежу, або спуститися на дно морське, збирають фотокамери, різне фотообладнання, об'єктиви. Взагалі, якщо людина фотографує тільки заради грошей, заробітку, – то не Фотограф.

А що порадити? Більше читати спеціальної літератури, вона зараз є. Вивчати творчий доробок фотокласиків, стежити за сучасним фотопроцесом.

ЖУРНАЛІСТ, ЧИНОВНИК, МАЙСТРИНЯ І...ЄДИНА ДОНЬКА

Серед журналістів старшого віку навряд чи знайдеш такого, який би не знав Якова Семеновича Грицай. Випускник факультету журналістики славнозвісного Київського університету, він починав журналістський шлях на Донеччині, майже вісім років очолював редакцію газети «Вечірній Київ», скуштував і чиновницького хліба – на посаді начальника головного інформаційно-аналітичного управління Міністерства інформації України. Але найбільше його пам'ятають українські журналісти як відповідального секретаря, заступника голови спілки.

До речі, 18 вересня Яків Грицай відзначив свій 69-й день народження. Отже, рік 2009 –й для нього буде ознаменований двома ювілеями: і спільчанським, і особистим.

Втім, про минувшину сьогодні в «ЖУ» розповість сам Яков Семенович, започатковуючи рубрику «Золотий ювілей спілки», а в цьому матеріалі мова піде про Світлану Яківну Грицай – єдину доньку Якова Семеновича.

На 2-й сторінці обкладинки ви побачите вишивки Світлани і саму її, одягнену у вишиванку. Так, захоплення етнографією, вишиванням стало невід'ємною частиною життя Світлани Грицай. Хоча й не відірвало її від буревію подій, пошуку самореалізації.

Вишивати і шити Светочку навчила ще бабуся, але тоді зовсім не думалося-не гадалося, що ця справа стане радістю її життя, принесе стільки задоволення.

Закінчивши філологічний факультет Київського Національного університету ім. Т.Г.Шевченка, Світлана Грицай встигла попрацювати і незалежним журналістом, і викладачем, і в політичних колах «засвітилася».

Життєвий досвід направив Світлану Яківну від філології до економіки і права. І вона перейшла на державну службу – у міжнародний відділ Державного комітету України телебачення та радіомовлення. Паралельно вирішила отримати другу освіту і нещодавно стала магістром міжнародного права, закінчивши курс в державному університеті фінансів та зовнішньої торгівлі.

-Державна служба - це цікаво і

перспективно для молодої людини, - вважає Світлана Грицай, яка сьогодні займає відповідальну посаду в комітеті, де колись працював і її батько.

А як же вишивка? Одного разу, згадує Світлана, її запросили на якесь свято до музею Івана Гончара. Там зі-

бралися народні майстри з усіх усяд, вони добре знали один одного, мали спільні теми для розмов, а вона почувалася зайвою і відійшла в куток, присіла на якусь тумбочку. І раптом до неї підійшов юнак, подав стільця, про щось спитав... Потім зав'язалися розмови з іншими присутніми, і вона відчула, що її ніби запросили до свого кола ці люди, захоплені відродженням і збереженням української національної автентичності.

Поїхала на етнофестиваль, знайшла нових знайомих. А потім дістала нитки, згадала бабусину науку.

Світлана вишиває виключно ікони, і виключно Божої Матері. Чому саме так? « Спроби були різні, але я відчула, що чоловіча тема – не моя. Виконавши перший портрет Богородиці, я побачила, який близький мені цей образ і в емоційному, і в філософському, і просто в життєвому сенсі. Дати Божу радість собі і людям, зрозуміти, простити кожного – ось чого неусвідомлено прагне душа».

Це у неї і від батька, і від матері. Грицаї багатьох підтримували, багатьом давали прихисток. Навіть тваринку беззахисну не можуть скривдити. Зараз матусі доводиться

В цьому матеріалі мова піде про Світлану Яківну Грицай – єдину доньку Якова Семеновича

майже увесь час проводити на дачі, бо там же їхні сімейні улюбленці – собаки, котики. І ця здатність на душевне тепло передатися доньці.

Ікони створюються за суворими канонами. Та між зображенням Божої матері «Неупиваема чаша» і, наприклад, «Споручниця грішних» - велика різниця, хоча вона й не кидається у вічі на перший погляд.

питаю у Світлани, як створюється вишивана ікона за зразками існуючих відомих образів. «Звичайно, є схеми з підбором ниток, а можна й самій зробити таку схему. Але, незважаючи на наявність схем, ви не знайдете двох однакових вишивок. Бо вишивання – це не просто механічне перенесення хрестиків на полотно. Я багато бачила ікон, вишитих різними майстринями, – і

всі вони, не зважаючи на однаковість сюжетів – різні. Мабуть, тому, що у людей енергетика різна, різні думки, почуття».

Вишиваючи Божу Матір, Світлана одночасно вивчає історію створення відомих образів, і подальше дивовиж-

не життя. І все ж таки в глибині душі журналістська донька залишається журналістською донькою: Світлана взялася за створення телепередач для телеканалу «Культура». Так поступово вималювався цілий цикл «Іконостас любові вишивальниці Світлани» (режисер – Галина Чорняк).

Цікавий процес створення передачі – спочатку вишивається ікона, а вже потім – створюється сценарій, знімається передача.

Автор подарувала мені

дискету, і завдяки цьому я змогла ознайомитись з цими телероботами. Жаль, що ТК «Культура» важко відшукати в забитій «попсою» телесітці. Кабельники вибирають переважно сіру «масовку», розраховану на людей невибагливих.

Так вишивання, переплітаючись з вивченням минувшини, принесло Світлані і нові знайомства, і нові знання, і нове, глибше розуміння життя. Розглядаючи світліни, привезені нею з різних етнофестивалів, слухаючи цікаві історії, пов'язані з пошуком відомостей про ікони, роблю такий висновок: діти творчої людини, чим би вони не займалися, вже просто не можуть жити без творчого азарту, творчого хвилювання і творчого задоволення.

Марія ВАЛЕР'ЄВА.

НА ФОТО: Світлана Грицай демонструє свою вишивку; разом з батьком, на 2 сторінці обкладинки - Світлана в автентичному українському вбранні; ще дитиною разом з татом і мамою; кілька вишивок майстрині.

ПРО КОЗАКІВ, ПИШНІ МУНДИРИ ТА СИНДРОМ СТАРШОГО БРАТА

З інтересом прочитали в шостому випуску «Журналіста України» статтю шановного академіка-філолога, заслуженого журналіста Василя Лизанчука «Чи є національним інформаційний простір в Україні?»

Автор порушує проблему, що наразі набула особливої актуальності, на жаль, ще й з присмаком пороку. Але торкнемось суто нашої теми, а саме – російської експансії по відношенню до України

Важко не погодитись з думкою відомих вчених й політиків відносно засилля російської мови, що, як підкреслив на засіданні РНБО Віктор Ющенко «... психологічні кампанії намагаються створити у нас «регіон некерованої нестабільності». Автор статті навів ще одну цікаву цитату В.Панченка про «принизливий стан інформаційного простору, книговидання, шоу-бізнесу, кіно...», що загрожує нашій національній безпеці.

Продовжимо цю думку, підкріплюючи прикладами з життя нашого регіону. Одним із засобів впливу на свідомість є культурно-історичний аспект. Згадаймо запорозьке козацтво. Запорозька Січ стала матір'ю всіх російських козаків – донських, кубанських, терських, яйцьких тощо, віддавши частку свого вільнолюб-

Жаль, що ТК «Культура» важко відшукати в забитій «попсою» телесітці. Кабельники вибирають переважно сіру «масовку», розраховану на людей невибагливих

Діти творчої людини, чим би вони не займалися, вже просто не можуть жити без творчого азарту, творчого хвилювання і творчого задоволення

ства, хоробрості іншим слов'янським народам. Часи великих гетьманів поринули в Лету. Але на запорізьких теренах є чимало охочих підхопити прапор великих нащадків. Наче-то непогане прагнення: історію треба шанувати. Але ми маємо зо-

Трапляються подарунки зовсім недешеві. Нещодавно на козацькому весіллі одному з отаманів російські брати-козаки подарували коня

всім згвалтований вигляд традиційного козацтва. Тільки в невеличкому Енергодарі існує аж чотири громадські організації козацького штибу. Жодна з них нічого корисного для міста не робить. Одягнуті в яскраві мундири козаки влаштовують пишні збори, нагороджують «самых достойних», вихваляючи один одного, а потім, звісна річ, п'ють. Бо традиція!

Було таке, що мер Енергодара звернувся до козаків за допомогою – під Новий рік, аби вони ялинки зберегли від зухвалого вирубування. Влітку також попросив влаштувати патрулювання лісів, адже виникають пожежі. Хоч би одне з чотирьох козацтв відгукнулось! Аж ні!

Один із нашої спільноти - редактор газети - намагається популяризувати історичні досягнення наших пращурів, показувати добрі справи козаків сьогоднішніх. Небагатий матеріал. Хоча в обох «кошах» носить звання генерала, нагороджений сімома орденами, в тому числі церковними.

Так навіщо народжується сила силенна таких товариств? Кожен отаман хоче мати своє військо, хай маленьке, та своє?

Весь сенс у грошах. Козаки теперішні сплять і бачать закони, за якими у їхні кишені полетять ріка бюджетного фінансування. Отже, отамани перебувають у «режимі очікування». Які ж вони є? Приміром, один отаман козацького війська Запорозького Низового у минулому відсидів за ґратами, бо вкрав гроші своїх же козаків. Відсидів – знову отаман. За поданням одного з впливових промисловців Запоріжжя. Не забаром знову вкрав казну. Не сів.

Зараз, кажуть, часто їздить до столиці на засідання Координаційної Ради при Президенті України.

Але повернімося до теми нашої розповіді. Зараз козаки частенько поспішають до Росії. Коштують такі візити недешево, але стають традицією. Там вони п'ють, гуляють, святкують за чужий кошт. А звітіля повертаються просякнуті глибокою любов'ю до братнього народу й настільки ж глибоким презирством до своєї України. Трапляються подарунки зовсім недешеві. Нещодавно на козацькому весіллі одному з отаманів російські брати-козаки подарували коня. Скільки коштує стрибунець? Та нічого, окупиться, бо місцевий отаман у місцевих газетах друкує статті вкрай проросійського змісту, принижуючи нашу гідність. До речі, цей писака не знає жодного українського слова. А навіщо ці знання старшому братові?

Російська експансія наступає. Активізує свою антиукраїнську пропаганду товариство «Русь», одного

з нас навіть запрошували до співробітництва в подібній пресі. А невеличкі «випадкові помилки»? То братів Кличків назвуть з телеекрану видатними російськими боксерами, то Савік Шустер надто вальяжно поводиться із запрошеним до ефіру Жириновським, який стверджує, що України як держави немає.

А як вам подобається, що на відпочинку в Коктебелі в нашому номері телевізійна «тарілка» приймала виключно російські програми? Уявіть хоч на хвильку, що у курортному Сочі показують тільки українські канали, жодного російського.

Скажіть відверто, а що саме штовхає наших східних сусідів до експансії? Звичайно, гонорова впевненість у перевагах старшого брата. Це відчуття підсвідоме. Мало хто зміг його у собі подолати. Розумні люди – письменники, політики - говорять про споконвічну дружбу, але на чолі з російським братиком. Згадаймо того ж класика антирадянської літератури нещодавно померлого Олександра Солженіцина. Ні, не того раннього автора «Івана Денисовича», «Архіпелагу ГУЛАГ», а

Геннадій Сенкевич добре тримається на коні.

того, який повернувся на батьківщину визнаним метром світової совісті. Повернувся й став повчати «как нам обустроить мир», де нашу Україну заганяє в кілька губерній Російської імперії. Не претендуємо на точність, ми про суть.

А чого варті севастопольські виступи московського мера в знаменитій кепочці, а Константіна Затуліна? Колись довелося брати у нього інтерв'ю. Запевняємо – Жириновський відпочиває. Стільки бруду, не соромлячись, у стані шовіністичного-імперського нападу вилив на наших співвітчизників цей політик...

Чому ж ми мовчимо? А тому, що не навчились себе поважати. Ні, похотіть, по псевдо-козацькому, а точніше – по-кугутському – навчились. Ти - отаман, а я отаманніше. Шаровари і сало любимо.

А істину?

Запорізька синагога (єврейський культурний центр) пристойно виглядає тільки з фасаду на вулиці, що носить ім'я російського письменника Тургенева. А якщо попрямувати у бік вулиці теж неукраїнського класи-

ка – Горького- Пешкова, то... Краще не прямувати. Особливо по суботах. Бо наштовхнетеся, ледь не втрачаючи свідомості, на величезну гору смердючого сміття: одноразовий посуд із великими залишками коштерної їжі, що недоїли набожні іудеї.

Добра, начебто, справа благодійних п'ятничних обідів стає суцільним лихом для всього подвір'я.

Отак, напевно, народжується антисемітизм. Послухайте-но, що говорять мешканці цих будинків.

І все ж не це вражає найбільше.

... У понеділок на це подвір'я приїхала бригада: двоє механізаторів з трактором і причепом, вантажники з лопатами, двірники з віниками. Все геть чисто прибрали, як і належить відповідно до домовленості між синагогою та житловою конторою. Сіли відпочити, задиміли цигарками у затишку (+39 за Цельсієм). Накурилися і ... (вдумайтесь!) покидали цигарки просто на тротуар! Це не покидьки, не бомжі. Це двірники,

чистоборці.

Ось так ми себе поважаємо. Мимоволі згадалося відрядження до Тунісу, де на острові Джерба існує вже 2600 років найстаріша в світі синагога. Яке свято для євреїв світу. Як завзято, але пошепки, читають тут Тору старі й молоді. Навколо тиша й стерильна чистота.

Так що ж, ісламський Туніс більше поважає іудаїзм? Ні, колишня колонія Франції глибоко поважає свою землю, свій народ.

Останні події на Кавказі, збройні конфлікти між Грузією та Росією знову примусили замислитися над загрозою експансії. Активісти п'ятої колони повну відповідальність за жертви інциденту перекинули на голову Саакашвілі. Все важче пересічному читачеві, слухачеві та глядачеві зрозуміти, а хто ж розпочав агресію. Продовжують залякувати вступом до НАТО... Той, хто думає інакше, ідеологічний ворог. Але уявіть собі хоч на мить, що під час агресії Росії у Чечні там з'являються українські миротворці, які бомблять Ростов, або топлять кораблі в Туапсе. Безглуздя, звичайно. А бомбардування Горі, а затоплені кораблі в Поті? Не безглуздя?!

Ось ми й думаємо, а раптом наш Крим стане другою Південною Осетією? Це, на жаль, не виглядає повним абсурдом. Але в результаті ретельній обробці проросійськими проповідниками наші люди не бачать істини.

Ось ми й думаємо, а раптом наш Крим стане другою Південною Осетією? Це, на жаль, не виглядає повним абсурдом. Але в результаті ретельній обробці проросійськими проповідниками наші люди не бачать істини.

Юрій БОТНЕР,
журналіст, викладач журналістської майстерності
Запорізького національного університету;

Геннадій СЕНКЕВИЧ,
журналіст, головний редактор
Енергодарської регіональної газети «Здесь живем».
Запорізька область.

Російська експансія наступає. Активізує свою антиукраїнську пропаганду товариство «Русь»

Юрій Ботнер: перевірка на міцність.

ЧЕРГОВЕ КРОВОПРОЛИТТЯ, ЧЕРГОВИЙ УРОК – ДЛЯ КОГО?

Справді, хто і як вчиться хоча б на останніх конфліктах? І з чого видно, що хтось чомусь таки навчився? І де таку набуту мудрість прочитати решті громадян? Бо ж ці війни турбують багатьох. Тим більше, якщо вони відбуваються за ініціативою світових лідерів. До того ж, наприклад, проблеми в Югославії анітрохи нічим не загрожували США, а суперечки в Грузії аж ніяк не стосувалися РФ. Але в обох випадках наддержави з легкістю пішли на відверту агресію та масові вбивства

Зрозуміло також, що в обох випадках абсолютна більшість європейських країн воєн не хотіла. І багато про це балакали на офіційному та неофіційному рівнях. Але ці балачки не допомогли. Тоді постає питання: а чому саме всі ці розмови були цимто наймудріших політиків та їхніх теоретиків не допомогли? І де докази того, що вони повинні були допомогти? І взагалі, де аналіз дієвості подібних розмов хоча б за останні 50 років?

А науково коректного такого аналізу якраз і немає! Навпаки, навіть саму таку постановку питання офіційні «мудреці» старанно та свідомо замовчують. А це означає, що ці балакуни головною своєю метою мали і мають не мир в даній конфліктній зоні, а прагнуть лише прорекламувати себе і довести свою особисту правоту. Саме так, кожен такий діяч з мудрим виглядом базикає, що йому заманеться, а не те, що потрібне для зменшення конфліктності між даними ворогуючими сторонами.

А коли ж когось з цих майстрів слова про це запитаєш прямо і відверто, то зразу ж і готова відповідь. Бо історія, мовляв, вчить, що вона нічому не вчить.

То питається, для чого тоді ці «мудреці» заздалегідь всім так відверто замилюють очі? Бо коли «нічому не вчить», то, значить, і не може бути

відповідних знань. То про що ж тоді ці «конфліктні менеджери» розп'ячують, і з якою метою?

А мета тут якраз і на поверхні. Всі ці люди так свідомо і натхненно всіх обманюють виключно заради влас-

ної кишені. На жаль, чим більше вони брешуть, тим більше їм платять наших з вами грошей.

Ось і про останню війну в Грузії. Всі

бачили, що ситуація загострюється. Але політики балакали-балакали, а реального замирення насправді не хотіли. Та й зараз не хочуть, а лише вишуковують аргументацію на користь тієї чи іншої з конфліктуючих сторін. І продовжують садистськи смакувати чуже горе.

Це видно хоча б з того, що ніхто із цих високопоставлених базик та їхніх шептунів не просто не шукає наукового пояснення причин цих конфліктів, а навіть слухати не хоче про науковий підхід до суспільних проблем. Це вже я особисто пересвідчився безліч разів. Мовляв, які ще такі об'єктивні причини можуть бути? Захотіли ось люди вбивати один одного, і край! То вже їх ніяк не перепреш. Хай постріляють. А хто живий залишиться, тих будемо мирити...

Але якщо вже ви, панове політи-

ки, вважаєте, що обидві сторони неможливо відговорити від війни, то чого туди пхаєте носа? Бо ж цілком можливо, що цим самим ви просто не даєте висловити комусь менш титулованому якісь інші аргументи, переконливі для конфліктуючих сторін.

Та «світові мудреці» чужим горем не переймаються, а підло й цинічно вдають із себе безмежних дбайливців. І виступають, і засідають, і особисто їдуть в гарячі точки і т.п., словом, дуже вміло демонструють свою турботу про мир та про ближнього. При цьому - що найогидніше – наперед знаючи, що війна тут таки буде(?!)...

Можете заперечити, що під час т.зв. помаранчевої революції саме міжнародні посередники і відвернули кровопролиття. І що, маєте цьому однозначні докази?

Не маєте. А ось доказів того, що Кремль і Білий дім перед цим щось нацьковували українців на міжусобицю, – цього згодом достатньо публікували обидві сторони. Але, на щастя, не вдалося. Хоч у цьому українці виявилися розсудливішими, ніж про них думали всілякі «добророзумливці».

Або ж взяти прибалтів і чеченців. Одні мирно відчепилися від Росії, а іншим і масовий героїзм на полі бою не допоміг.

То вже з одного цього конкретного факту теоретикам треба було зробити висновок, що існують якісь гарантовано мирні шляхи вирішення суспільних проблем навіть у взаєми-

нах з відвертим загарбником. Значить, саме ці властивості суспільства і треба терміново вивчати – війни ж їдуть по всьому світу.

Проте ні, навіть з погордою відкидають вже готові наукові напрацювання на цю тему. І не лише політики та «знавці» українські, а й закордонні. Звісно ж, бо й вони живуть словоблуддям, та ще й розкішніше, ніж

Кожен такий діяч з мудрим виглядом базикає, що йому заманеться, а не те, що потрібно для зменшення конфліктності між даними ворогуючими сторонами

Всі ці люди так свідомо і натхненно всіх обманюють виключно заради власної кишені. На жаль, чим більше вони брешуть, тим більше їм платять наших з вами грошей

наші.

Тому цілком свідомо «світові мудреці» та їхні підгавкувачі і Грузію звично і вміло (авжеж, постійно якраз у цьому і вправляються) перетворюють зараз на хронічну гарячу точку. На десятки років, якщо не більше. І спритно за наші гроші проявлятимуть

«турботу» - миротворчі сили, гуманітарну допомогу, безліч всіляких лицемірних заходів

тощо: єврейсько-палестинський конфлікт тому яскравий приклад. Тобто, і за «миротворчі успіхи» в Грузії ці професійні брехуни ще й самі себе нагороджуватимуть, можливо й Нобелівкою, як за угоду в Кемп - Девіді.

Так відбувається якраз тому, що дана професійна група – політики та їхні теоретики – анічим та анітрохи не відповідає за результати й наслідки власних рішень. А пнуться ж вони командувати всім і вся.

Погляньте лишень на наші правлячі «еліти» за роки незалежності. Хто та під якими гаслами не був при владі – українці вимирають однаковісінько. А політики лише гребуть під себе, час від часу міняючись біля корита для перепочинку – це зветься втіленням політичної відповідальності по-українськи.

Зрештою, не набагато кращі і закордонні діячі. Жоден ні разу не визнав своєї вини за конкретні наслідки своїх рішень - злидні й кровопролиття по всьому світу.

Кажете, що політики і справді хочуть, щоб їхні рішення приносили якомога кращі результати?

На словах – безумовно! А на ділі?

А на ділі кожна правляча група зі своєю челяддю після очевидного провалу свого командування сус-

пільством йде у відставку завжди особисто матеріально багатшою, ніж була до керівних посад. То це і є однозначна оцінка ролі політиків у суспільстві - попри найгірші наслідки своїх рішень для населення вони особисто залишаються завжди у матеріальному виграві.

Правда, при цьому для наївних заздалегідь заготовлена казочка. Про так звану політичну відповідальність. Яка страшенно мучить політиків після їхньої провальної відставки. Так бідолах допікає, що аж не знають в якій послідовності влаштувати бенкети у власних маєтках.

Зрештою, про що їм ще турбуватися, коли більшість населення вважає, що політикам і треба платити стільки, скільки вони самі скажуть(?!). Але за що саме конкретно їм платити?

І ось тут, шановний, спробуйте відповісти самі. Скоріше всього, скажете: за те, що вони нами керують. Тобто, за сам процес виконання керівної роботи, а не за якийсь конкретний її результат для населення. Тому й виходять наслідки управлінських рішень політиків такими нікудишніми, бо насправді про наслідки ніхто всерйоз і не думає. Дбають про те, за що платять, – за показуху!

Та й це ще не все. Наші ЗМІ постійно переповнені компроматом на політиків та їхніх слуг. Ще й самі вони аргументовано викривають одні одних у величезних махінаціях і зловживаннях. Але – чи не диво?! – ніхто з наших найнародніших і найпатріотичніших ні разу всерйоз не спробував повернути суспільству хоча б частину відверто нагробованого їхніми попередниками.

Чому?

Та тому, що за моральними якостями всі вони однаковісінькі любителі жити чужою працею!

Ось і зараз наші політики гарячково метушаться, не знаючи, що робити. Бо й без того між собою пересварилися за місце біля корита, а тут ще різко їх налякала РФ. Причому не так РФ як держава, а насамперед кремлівські верховоди – великі любителі дармового та ще більші умільці урвати чуже. Принагідно зауважу, що московити свідомо затягують виведення окупаційних військ із Грузії якраз для того, щоб дати час своїм воякам пограбувати там все, що можна.

Варто також наголосити, що якраз наші політики свідомо привели українців до величезного майнового розшарування і навіть зробили їх найбільш бідним етносом в Україні. Тому зараз українська державність для більшості українців просто не є матеріальною цінністю, яку треба берегти і захищати у першу чергу. Навіть більше – українці начувані, що

в РФ і, особливо, в Білорусі люди матеріально живуть легше. То виходить, що більшість українців просто не бачить сенсу захищати існування нинішнього жорстокого і глибоко несправедливого ладу.

Тому у випадку безпосередньої загрози українській державності сьогоднішні правлячі «еліти» зіткнуться із байдужістю населення. Зрештою, і в Грузії щось не було чути якогось масового партизанського руху під час російської окупації. Бо і їхня влада, кажуть, за моральними якостями близька до нашої.

А населення РФ зараз дуже згуртовано підтримує загарбницьку політику Кремля. І саме з причин матеріальних. Бо від самого свого зародження московити жили у значній мірі працею інших етносів. Ось і зараз значна (коли не більша) час-

Та «світові мудреці» чужим зорем не переїмаються, а пішло ї цинічно вдяють із себе безмежних рбавлівців. І виступають, і засідають, і особисто їдуть в гарячі точки і т.п.

Однозначна оцінка ролі політиків у суспільстві - попри найгірші наслідки своїх рішень для населення вони особисто залишаються завжди у матеріальному виграві

Теоретикам треба було зробити висновок, що існують якісь гарантовано мирні шляхи вирішення суспільних проблем навіть у взаєминах з відвертим загарбником

тина добробуту пересічного «великороса» базується на монопольних надприбутках від продажу нафти, газу та інших природних ресурсів. Але зауважте – цю нафту й газ добувають переважно не росіяни (так вони й кажуть – нацмени) на історично не російських (загарбаних!) землях. І чим більша ця нетрудова частка у добробуті росіян, тим активніше вони підтримують власних верховодів у їхніх агресіях та пограбуванні військово слабших (чи дурніших за власним бажанням, як у випадку з українцями).

Наші ЗМІ постійно переповнені компрометом на політиків та їхніх слуг. Ще й самі вони аргументовано викривають одні одних у величезних махінаціях і зловживаннях

Проте дармове розбещує завжди і всюди. Тому й етнічні росіяни від нетрудових прибутків деградують морально та вироджуються фізично. Але від цього стають ще небезпечнішими для сусідів.

Зрозуміло, що така шовіністична стратегія московитів згубна і для них самих – скоро в РФ різко зросте число мусульман і китайців, які й наведуть там свої порядки. Але поки до цього дійде, то «великороси» своїм офіційним бандитизмом ще можуть накоїти багато лиха. Особливо тим етносам, кого вони звикли бачити власними добровільними (як от українці) наймитами.

Правда, вважається, що перед зовнішньою загрозою всі прошарки населення і в Україні будуть гуртуватися автоматично. Але більшість нашого населення гіпотетичну російську окупацію за головним показником – матеріальним – такою загрозою не вважають. І навіть більше – основна маса населення відверто бажає принципової заміни нинішніх, на їхню думку – кровопивць-чиновників кимось людянішим. То, мовляв, Расея нам в цьому допоможе...

А населення РФ зараз дуже згуртовано підтримує загарбницьку політику Кремля. І саме з причин матеріальних. Бо від самого свого зародження московити жили у значній мірі працею інших етносів

Але цю ілюзію населення про

заміну «добрими московитами» кепських наших чиновників нашим придворним агітпропівцям варто детально розвіяти чим швидше. Адже навіть при поглинанні України Росією багато наших чиновників (принаймні всі найгірші) залишаться на місцях і робитимуть те ж саме. Однозначно урветься лише нашим політикам з їхніми пільгами, бо московити не потерплять «гетьманчиків». Ну, і скрізь поставлять ще своїх наглядачів-інструкторів. Бо всілякі лужковизириновські аж ніяк не переймаються добробутом українців – вони лише хочуть експлуатувати їх для власних забаганок. І, звісно, робитимуть це за допомогою тубільної адміністрації. Зрештою, це багато разів було в українській історії – наша самозвана еліта завжди(!) за власною ініціативою(?) зраджувала власний народ.

Тому національна експлуатація з боку загарбників завжди доповнювалася ще й експлуатацією соціальною, від одноплемінників. І навіть гірше. Здавалося б, новітні реєстрові патріоти повинні в першу чергу вивчити причини постійної масової національної зради в українській історії. З тим, звісно, щоб виявити її причини і ці причини усунути.

Однак ні! Всі наші патріотичні базики дане питання свідомо і спеціально ігнорують та замовчують(?) Навіть коли їм пропонуєш наукове пояснення цієї огидної української етнічної риси?!

Не можна, мовляв, про це й згадувати! Хай так лишається, як було! Не треба про сумне. Головне – шануймося, і якось воно буде...

Етнічні росіяни від нетрудових прибутків деградують морально та вироджуються фізично. Але від цього стають ще небезпечнішими для сусідів

Етнічні росіяни від нетрудових прибутків деградують морально та вироджуються фізично. Але від цього стають ще небезпечнішими для сусідів

В такому разі ця національна зрада відтворюватиметься обов'язково і у щораз більших масштабах. Зрештою, вона й не припинялася. Виходить, що «свідомі» українці якраз цього й хочуть...

Тому всерйоз нинішню нашу державність будуть захищати лише наївні (світоглядно безграмотні) ідеалісти та романтики. Тобто, люди без великих грошей, без зброї і без вміння воювати. Однак і таких мало. Та й вони поділені на проукраїнських і на проросійських. Тобто, замість масового опору загарбникам обов'язково відтвориться неминуча українська міжусобиця. Тож московитам залишиться лише підтримати зброєю та військовим спорядженням місцевих антиукраїнців в асортименті, організаційно підкріпити їх власними професійними катами та вбивцями (а в цьому вони неперевершені) і почекаати кілька місяців. Поки найнесамовітші українці переб'ють одне одного. А потім спокійнісінько вводять війська в головні міста. А села будуть упокорювати свої ж «ястребки».

Зрештою, навіть про серйозний опір з боку жменьки справжніх патріотів важко говорити на тлі моральних якостей нинішньої нашої «еліти». Адже т.зв. п'ята колона (антиукраїнці всіх мастей) чи не з першого дня незалежності діє абсолютно відверто і щораз нахабніше. А чим більше національніші на словах(!) наші діячі, тим більше на практиці(!) вони цих антиукраїнців возвеличують фактично над собою (а все від меншовартості) – нагороди, премії, посади, офіційні почесні тощо так і сиплються...

Тому єдиний і гарантований захист нашої державності – це аж ніяк не зміцнення військового, а реальні і принципові зміни в бік соціальної справедливості. А вже чим краще житимуть ЛЮДИ (а не сьогоднішні офіційно «маленькі українці»), тим більше вони своє хороше(!) життя

захиститимуть. Тоді нікому й на думку не спаде на таку країну нападати. До того ж, чим справедливіше суспільство, тим більше воно обирає власними керівниками людей і порядних, і грамотних – а вони вміють захищати свою країну й мирними засобами.

Виходить, що більшість українців просто не бачить сенсу захищати існування нинішнього жорстокого і глибоко несправедливого ладу

Проте зараз маємо «еліти», які відверто хизуються власною світоглядною безграмотністю. А додайте сюди ще низку свідомо замовчуваних негативних етнічних рис українців (російськомовність багатьох із них якраз і свідчить про їхню меншовартість та етнічну продажність), то і матимемо реальне втілення їхньої життєвої стратегії: «Обдури українця першим!».

І тут доцільне одне уточнення. Ще на початку нашої незалежності більшість українців керувалася гаслом «Обдури ближнього першим!». Однак досить швидко виявилось, що далеко не кожного ближнього можна обдурити безкарно. Інколи

Ця національна зрада вітворюватиметься обов'язково і у щораз більших масштабах. Зрештою, вона їй не припинялася

за одного потерпілого дружно давали відсіч. І якраз тоді, коли цим потерпілим виявлявся неукраїнець.

Аж тут до українців хоч на підсвідомому рівні почало доходити, що інші наші етнічні групи з якогось дива один одного підтримують?! І це тоді, коли вся історія міжукраїнських взаємин свідчить, що чим гірше ближньому, тим краще собі. А ці гемонські нацменшини чомусь такої нашої мудрості не поділяють, а ще й навіть взаємодіють між собою на основі взаємної вигоди (як от євреї)?! Дива твої, господи...

Проте не зрадімо слави предків, будемо й надалі між собою недоброчинливі, а ще краще - ворожі. А вся решта хай собі хизується власною етнічною солідарністю – нам ці витребеньки ні до чого. Просто надалі

будемо обдурювати лише своїх – це і безпечно, і приємно.

Таким чином етнічні українці і стали в Україні фактично офіційним об'єктом визиску та махінацій всіх бажаючих. А таких бажаючих у неправовій державі завжди з надлишком.

До речі, це одна з головних причин добровільної упослідженості українців у теоретично власній країні.

Насправді ж вже давненько створене наукове пояснення суспільства як цілого, його властивостей та закономірностей. Описані управлінські алгоритми (чинний збитковий і бажаний оптимізуючий) та пояснені причини суспільних проблем. Відтворена структура світогляду і показані причини шкідливих та антисоціальних рис по тероризм включно. І звісно ж, запропоновані шляхи й методи гарантованої і взаємовигідної нормалізації. Запропонований і механізм реалізації реформ - концепція «Закону про пряму залежність прибутків держу-

правлінців від добробуту населення на підпорядкованих їм територіях». Бо головне – це і примусити, і зацікавити наших «елітників» набувати професійної грамотності, вчитися. Спеціально для цього ще й відповідні аргументи напрацьовані.

Але зроблене все це в Україні, українцем і для українців насамперед. А значить – самими ж українцями обов'язково і свідомо ігнорується та замовчується у першу чергу. В силу їхньої етнічної солідарності навиворіт.

Тож, одноплемінники, продовжуйте смакувати війни сусідів і тішитися, що наша хата скраю. Поки що...

Дмитро КЛЕЦЬ.

Рівненська область.

Ел.пошта: dmytro_kl@ukr.net

“ПЕРЕДАЙТЕ ШЕСТОПАЛУ: РИЛЬСЬКИЙ ЗАДОВОЛЕНИЙ”

Давно підмічено: життя видатних – чисте і чесне, не завжди щасливе, здебільшого тернисте. Тими колючими тернами під ясними зорями України впевненою ходою нескореного, з широкоохопними помислами і високістю духу пройшов Великий громадянин, вчений, педагог, журналіст і публіцист М.М. Шестопап. У калейдоскопі зустрічей з відомими людьми країни багатогранна, потужної духовності постать Матвія Михайловича, шанованого вчителя і наставника студентської молоді в Шевченковому університеті, у моїй пам'яті виокремлена якимсь особливим мазком, що випромінює блискучі якості його характеру, уподобань, засади дії і любові. Довічної і невідкупної любові до України, її народу. Цією любов'ю він прагнув наповнити й наші серця, вболівав, аби роки навчання не пройшли для нас намарно

На одній із сторінок мого потертого і пожовклого від часу конспекту лекцій Матвія Шестопаля з курсу зарубіжної преси привернули увагу занотовані нашвидкоруч мовлені ним мудрі слова: хто несе світло - не спіткнеться. З його уст доволі часто злітали крилаті вирази. На перший погляд здавалося, що дорога педагога до вузівської кафедри, молоді зміни - легка і безвибойна. Та студенти знали, що це не так. М.М.Шаповала жорстоко били різного роду доносами, звинувачували в "українському буржуазному націоналізмі", піддавали остракізму публіцистичні твори, наукові праці. А він не гнувся, професійно робив накреслену долею справу, мужньо тримав удар, особливо ненавидів, коли хамелеони наносили його з-за рогу, несподівано і підло. Брудні анонімки, які слали за відомими адресами фарисеї у професорських тогах, слугували приводом

виховної роботи з ним у партійних комітетах, органах КДБ.

Енциклопедичними знаннями, людинолюбством Матвій Шестопаля, мов

магніт, притягував студентів, значна частина яких - учорашні солдати військових гарнізонів "Підмосков'я, Красноярська, Новосибірська, Владивостока, Камчатки, котрих за існуючими порядками вивозили у потрощених вагонах-товарняках з України в далекі краї для проходження служби. Сповідувалась політика так званого інтернаціонального виховання, формування нової спільноти - радянського народу. Цієї політики М.Шестопаля терпіти не міг, бачив у ній ключову вісь зла для України. Між тим, така політика влаштовувала керівництво факультету й університету: мовляв, вишколені в інтернаціональному дусі хлопці-армійці не колобродитимуть ніяким націоналізмом, покійно поведуться в житті.

Не кривитиму - ці ідеологічні по-

стувати знаходили прихильників. Не всі студенти потайки зачитувались історичними працями Михайла Грушевського, яким винесли табу, заброненими поетичними рядками Василя Симоненка, Василя Стуса та інших світочів українства. Чатники зірко сиділи у засідках, догідливо інформували кого слід про "крамольність" вчених, студентів. Діставалось і нашій кількаметровій факультетській стінній газеті "Слово-зброя". Її зміст та ідейну спрямованість дуже часто відстежували, глибоко аналізували ідеологічні "фахівці", висновки яких були сіллю на рану, гіркими життєвими борознами.

Як завжди, чи не найбільше перепадало М.М.Шестопаля. Треба віддати йому належне: в складних ситуаціях

він не розгублювався, не хибив душею, непохитно відкидав прокльони "націоналізму", усіма доступними на той час засобами викривав яничар, їх убогі судження, примітивні схеми мислення. Мої

однокурсники переконливо стверджували, що далекоглядний Матвій Ми-

хайлович у багатьох випадках навіть прогнозував події, ситуації, а при їх аналізі керувався критеріями чистоти і совісті. Стикаючись з облудним фарисейством, яке калічило долі людей,

Матвій Шестопаля гострим пером публіциста не мирився зі свавіллям, викривав фальшиву і прогнилу сутність

тодішнього способу життя. А перо ж його - і це визнавалося тоді багатьма! - було високої проби, думки - великої щільності й образності.

Коли нещодавно зайшла мова про науковий і публіцистичний набуток, благородність характеру великого українця Шестопаля, мій співбесідник професор Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, письменник Юрій Ярмиш мовив: "Яскрава ознака Матвія Михайловича, мого вчителя, - мужність, обдарованість і незбагненне працелюбство. У цьому головна сутність його неординарності і таланту". Професор Ярмиш має рацію. Свого часу у дружньому колі студентів Матвій Михайлович повідомив новину - зніматиметься документальний фільм про університет. Сценарій, сказав він, уже готовий, проходить обкатку. Про автора - жодного слова.

Йшлося про один з епізодів літературного твору - зустріч поета Максима Рильського з студентами, які закохані в художнє слово, роблять перші кроки на поетичній і прозовій ниві

На одній із сторінок мого потертого і пожовклого від часу конспекту лекцій Матвія Шестопаля з курсу зарубіжної преси привернули увагу занотовані нашвидкоруч мовлені ним мудрі слова: хто несе світло - не спіткнеться

А десь через пару тижнів редактор університетської газети “За радянські кадри” Володимир Клинченко запропонував мені підготувати репортаж про зйомки згаданої стрічки за сценарієм ...М.Шестопаля. Власне, йшлося про один з епізодів літературного твору - зустріч поета Максима Рильського з студентами, які

закохані в художнє слово, роблять перші кроки на поетичній і прозовій ниві.

Завдання редактора мене, з одного боку, порадувало, а з другого - неабияк збентежило: чи зумію належно відобразити зустріч за участю всенародного поета, чи вистачить снаги, хисту? Поділився своїми сумнівами з Володимиром Васильовичем Клинченком, на що він, один з майстрів журналістики, одказав: “Максим Тадейович Рильський ніколи не поривав зв’язків з університетом. Він завжди бажаний в його аудиторіях. Цю рису характеру поета-академіка врахував Матвій Михайлович. Готуючи сценарій, він спілкувався з поетом, запросив його в гості до студентів. У них - гарні, щирі стосунки. Моя вам порада: пишіть так, як підкаже серце”.

Слова шанованого викладача, якому теж часто-густо перепало на горіхи за принциповість, сміливість і навіть за високий професіоналізм,

подіяли заспокоїливо. Я енергійно взявся виконувати доручення. До того ж, як мовиться, сприяла й погода. До Києва уже несміливо прямувала весна, хилилось до землі сонце, зависало, усміхалося над золотими банями Софії. По обідній порі березневого дня поріг гуманітарного корпусу університету на

По обідній порі березневого дня поріг гуманітарного корпусу університету на бульварі Шевченка переступив Максим Тадейович Рильський

бульварі Шевченка переступив Максим Тадейович Рильський.

Тихою ходою людини, за плечима якої літа й літа, у світлі юпітерів піднімався він на другий поверх, де в Шевченківській залі чекали філологи, біологи, журналісти, юристи. Не знаю чому, але в мене блискавично виникло бажання підійти до поета і тихо-тихо запитати його: “Про що думаєте, Максиме Тадейовичу?” Ці думки,

гадалось, ніхто не знатиме, їх можна, як сказали б сьогодні, ексклюзивно використати у матеріалі. І я сміливо, безоглядно пішов на подвиг. Здалося, сивочолий поет спершу подивувався такому неочікуваному і наївному запитанню, але, уважно глянувши на мене добрими очима, з певною долею гумору відказав: “Не люблю ні-

Матвія Шестопаля за фальшивими звинуваченнями через три роки виключать з партії, на його дорозі в науку, освітні заклади, журналістику і публіцистику тоталітаризм зведе шлагбаум

житись у світлі, яке сліпить людину”. А потім, нахилившись до мене, якимось мрійно і повагом додав: “Думаю, синку, про те, що Шестопаля не можна було відмовляти, та й з студентами хочеться погомоніти, згадати свою далеку-далекую молодість”.

У світлій залі, де яскраво документальними експонатами відображена земна доля Великого Кобзаря, Максим Рильський з особливою теплою говорив про Генія, його творчий спадок. Т.Г.Шевченко - то поетова весна, його натхнення, чиста прозора криниця думок, нестримна повільна сила й любові до свого народу, його майбутнього - підростаючої зміни, котрій випала честь навчатися в Шевченковому вузі. Він прийшов у його аудиторії, як син приходив до матері в рідну оселю. Він хоче більше знати про світ захоплень і уподобань юних, їх творчу силу, успіхи у навчанні. Він

завітав, аби поділитися з майбутніми поетами, вчителями, спеціалістами народного господарства й своїми творчими плана-

ми та задумами.

Уважно слухали Максима Тадейовича Рильського посланці Черкащини, Полтавщини, Вінниччини, Тернопільщини, інших областей України. І не дивно, адже перше знайомство з поетом відбулося в них на сторінках шкільної “Читанки”. А тепер випала щаслива нагода поспілкуватися з ним, вислухати поради. Гість цікавився навчально-виховним процесом, першими набутками вузівських поетів, новелістів, критиків, зокрема, Олексія Дмитренка, Якіма Пальчика, Андрія Мельничука, Маргарити Малиновської. Побували в руках гостя й вірші Дмитра Онковича, студента факультету журналістики. «Що скаже майстер поезії, який винесе присуд молодому поетові?»- думали- гадали ми. І почули з уст мудрого наставника: “Доброго ростите поета. Скрізь

і завжди треба підтримувати молоді паростки. Згодом вони, як заповідав Кобзар, “зійдуть, і ростимуть, і у люди вийдуть”. Молодь приносить в літературу запах часу свого, тож маємо шанувати її, турбуватись про неї”.

Пригадую, майже півтори години тривало це незвичайне, радісне свято - спілкування. Студентським гомінким велелюддям, залишивши в деканатах, аудиторіях професорів, доцентів і викладачів, ми проводжали бульваром Шевченка Максима Тадейовича. Веселі й окрилені йшли пліч-о-пліч з великим сучасником, який не приховував свого задоволення, усміхався, жартував, а на завершення ходи потис кожному руку, мовив пієтетно напутні слова: “Життя покликало вас у святі стіни науки. Збагніть силу свого покликання. Черпайте натхнення з джерел вічного вогню - “Кобзаря” Шевченка. Вчіться у нього правди життя. Любіть свій народ великою любов'ю, тарасовою любов'ю”.

По цих словах ми вклонились йому, а він у відповідь: “Мені було добре з вами. Йй-право. Передайте Шестопалу, що Максим Рильський задоволений зустріччю”.

Десь за два з половиною роки Максим Тадейович Рильський піде від нас назавжди, залишившись з нами у мармурі і бронзі. Матвія Шестопала за фальшивими звинуваченнями через три роки виключать з партії, на його дорозі в науку, освітні заклади, журналістику і публіцистику тоталітаризм зведе шлагбаум. Спаплюживши славне ім'я, система й далі діяла не менш системно і жорстоко, сповідуючи сатанинський принцип: відсутнє ім'я – немає людини.

Щодо фільму про університет – його доля, кажуть, також невтішна. Одні стверджують, що після наруги над автором сценарію показ стрічки заборонили, другі переконані – кіно-твір взагалі не вдалося завершити, інші, попри те, що уже минуло май-

же сорок сім років, настійно ведуть пошуки як документальної стрічки, так і сценарію. Для України, для нас з вами, для наших дітей та онуків.

Це добре, що, усвідомлюючи місце України в аналах світової історії, творенні набутоків цивілізації, ми замислюємось про внесок нашої держави в ці процеси, а відтак во-скрешаємо багатющі традиції народу, повертаємо державі награвані ненаситними зарубіжними сусідами свої духовні і культурні цінності. У цій воістину сакральній справі постають з небуття непересічні постаті творців національного багатства. У їх плеяді непогасно зоріє ім'я видатного співвітчизника Матвія Михайловича Шестопала

Яків ГРИЦАЙ,
заслужений журналіст
України, редактор
Українського національного
інформаційного агентства.

ВІД РЕДАКЦІЇ «ЖУ». Матеріалом добре знаного і шанованого в нашій журналістській спільноті Якова Семеновича Грицяя, який багато років працював у практичній журналістиці, очолював славновідомі видання, а також багатьом допоміг і багатьох підтримав, коли посідав керівні посади у спілці, наш журнал започатковує рубрику «Золотий ювілей спілки».

Навесні 2009-го ми відзначимо цю славу дату. Згадаймо ж ті події і тих людей, хто творив українську журналістику, вибудовував журналістську єдність. Заглянемо разом у майбутнє: яким воно повинно бути у НСЖУ?

Пишіть нам. Разом нас багато, нас не подолати!

НА ФОТО: Яків Грицай – за роботою; зустріч з М. Рильським. Перший справа – студент Грицай; голова Верховної Ради Української РСР Валентина Шевченко вручає Якову Грицяю Почесну Грамоту Президії ВР УРСР.

ЖУРНАЛІСТ МАЄ БУТИ МОРАЛЬНИМ І В АМОРАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

На Всеукраїнській конференції „Журналістика в унісон і багатоголоссі”, про яку йдеться на сторінці ... цього журналу одним з найцікавіших виступів, на мою думку, була доповідь Мирослава Мариновича – постаті, прізвище якої багато говорить людям старшого покоління. Адже пан Мирослав – один з найактивніших учасників дисидентського руху в УРСР, співзасновник Української Гельсінської групи (листопад 1976 р.). В березні 1978 р. за „проведення антирадянської агітації і пропаганди” за ст. 62 ч. 1 КК УРСР та ст. 70 ч. 1 КК РРФСР він був засуджений до максимального терміну

ув'язнення – 7 років таборів суворого режиму та 5 років заслання. Відбував покарання у Пермському таборі ВС-389/36. Брав участь у всіх правозахисних акціях, тримав голодування протесту, в тому числі й 20-добове, передавав на волю хроніку табору № 36. За весь термін мав близько 150 діб ШІЗО (штрафний ізолятор) і близько півтора року ПКТ (приміщення камерного типу). 3 квітня 1984 відбував заслання в Казахстані. Повернувся в Україну в березні 1987. В 1990 почав працювати кореспондентом місцевої газети „Галицька зоря”. Того ж року була опублікована праця Мариновича „Свангеліс від юродивого”, написана ще в таборі. В 1991 вийшла його книга „Україна на полях Святого Письма”, в 1993-му – „Спокутування комунізму” та „Україна: дорога через пустелю” Мирослав Маринович - засновник першої групи „Міжнародної Амністії” в СРСР та Української асоціації "Міжнародної Амністії" (УАМА). Нині є першим віце-ректором Українського католицького університету (м. Львів).

«Журналістика і сучасне суспільство» – такою була тема виступу пана Мирослава на конференції. З його дозволу надаємо читачам нашого журналу докладний виклад доповіді, яку б я відніс до жанру есе.

Олександр Макарський

Минуло чимало років відтоді, як я працював журналістом, і бачу, що багато змінилося. Тому, думаю, не маю права претендувати на професійний, фаховий аналіз теперішньої ситуації в українських медіа. Це буде радше спостереження людини, яка перейшла в категорію споживача інформації.

Перше, про що мені хочеться сказати: ми маємо незрівнянну, втішну, добру ситуацію, якщо її порівнювати з минулим. Ви знаєте, це та ситуація, коли дискутують: три волосинки – це багато чи мало? Якщо на голові – це мало, якщо в борщі – аж багато. Так і тут. Я порівнюю з тим часом, коли в мене у ході слідства забрали на експертизу ту єдину машинку, на якій друкувалися документи Української Гельсінської групи, і за особливостями літер вгадували, чи це друкували ми, чи ні...

Джин вийшов з пляшки, джина вже не запхнути в пляшку. І цей рівень свободи інформації, який ми

маємо сьогодні, є, без сумніву, незрівнянним з радянськими часами і є чинником позитивним. Це одна сторона. Друга – полягає в тому, що та свобода преси, яку маємо, досі трималася на клановості, на існуванні різних груп з власними інтересами, які гарантували часткову правду в своїх межах, але висували певні табу. В результаті свобода виникала на тому, що різні клани формували різні дозволені сфери інформації і різні табу.

Та свобода преси, яку маємо, досі трималася на клановості, на існуванні різних груп з власними інтересами, які гарантували часткову правду в своїх межах, але також висували певні табу. В результаті свобода виникала на тому, що різні клани формували різні дозволені сфери інформації і різні табу

Якщо говорити про реакцію на це суспільства, то на початку був великий шок від того, що зникла одна єдина правда, яку представляла преса. А сьогодні типовою є реакція недовіри до будь-якої правди, яку подають медіа. Це рефлекторна реакція на ту клановість, про яку я щойно казав, нормальна реакція. Та чим далі житимемо в умовах свободи,

тим більше будемо вчитися просіювати інформацію і сприймати її, сепаруючи на ту, яка може викликати довіру і яка довіри не викликає.

Наслідком клановості є також вибірковість інформації, яку ми отримуємо з медіа, і в цьому криється величезна загроза. Вона аналогічна вибірковості застосування закону перед помаранчевою революцією. Це було дуже виразно. Вибірковість застосування закону означала відсутність існування закону як такого. Вибірковість інформації часом означає відсутність правдивої інформації загалом. Це дуже тривожна явище, до якого ми теж звикаємо і лише шукаємо протитотруту. Зрозуміло, що ця вибірковість інформації дуже тісно пов'язана з залежністю журналіста. Але, зрештою, треба шукати якісь механізми нейтралізації цього. Свого часу Папа Павло Іоанн II сказав, що засобом боротьби з негативними наслідками економічної глобалізації є „глобалізація солідарності”. Так от, засобом боротьби з вибірковістю інформації й іншими нега-

тивними явищами, котрі спостерігаємо в ЗМІ, є солідарність журналістів. Цю тезу вважаю гранично важливою! Ми бачили таку солідарність в період помаранчевої революції. Ви пам'ятаєте той бунт журналістів, який став важливим чинником її успіху. Я не бачу іншого дієвого шляху, котрий може нам сьогодні допомогти, окрім солідарності.

Ще одна проблема – проблема об'єктивності подачі репортажної частини розповіді про якусь подію. Знаю з досвіду створення інтернет-сторінки релігійно-інформаційної служби України (РІСУ), що журналістам дуже важко було навчитися оції об'єктивності. В нас десть сидить людина, яка не лише подає інформацію, але й оцінює її. І багатьом журналістам здається, що об'єктивна подача інформації без одночасної оцінки

викличе якесь криве тлумачення. Вишколити самого себе в тому, щоб розрізнити коментарну інформацію від репортажної, від строгої, дисциплінованої подачі матеріалу є надзвичайно важливим, та суспільство наше починає щораз більше вимагати цієї об'єктивності, достовірності і правдивості подачі інформації, негативно реагує на те, коли змішуються жанри.

Згадується останній випадок, який струснув львів'ян, – інформація про „львівський погром”. Вона заповонила всі сайти. Звичайна побутова бійка через недобросовісність журналістів переросла в жахливу подію – погром! Коли журналіст претендує на представлення, якої там – четвертої, п'ятої (важко говорити) гілки влади, то треба бути не менш відповідальним, ніж представники тієї влади, від помилок якої ми всі так страждаємо.

Необ'єктивність часом просто знищує тих, про кого йдеться. Її припускаються часом і дуже досвідчені медіа Пригадую, як летів в Америку і читав американську пресу в період, коли жваво обговорювалася проблема злочинів священиків, і вперше було сказано, що проти одного з кардиналів висунуто звинувачення, а через тиждень повідомили, що та перша інформація була недостовірною, неточною і т.д. Але чого коштував людині цей тиждень! Усе її життя було перекреслено, а вже потім виправдування, то вже таке...

Також існує питання – одвічна дилема: яку правду подавати, а яку – ні. Щиро скажу, я, перебуваючи сьогодні в релігійних колах, не готовий подавати в пресу всю правду про те, що бачу. Виходжу з старого принципу: не зашкодь. Але разом з тим досвід тієї ж римо-католицької церкви Америки говорить, що існує також зворотна правда. Якщо приховати зло, наслідки будуть руйнівними і для церкви, і для суспільства. Знайти

Чим далі житимемо в умовах свободи, тим більше будемо вчитися просіювати інформацію і сприймати її, сепаруючи на ту, яка може викликати довіру і яка довіри не викликає

баланс між однією і другою логікою надзвичайно важко. Тому на редактора покладається величезна відповідальність, яку не можна раціонально розкласти на якісь правила. Це, якщо хочете, просто дія Святого Духа. Він має підказувати людині, де не давати якусь інформацію, а де давати, і обов'язково.

Якщо говорити про пізнавальні аспекти інформації, журналістики, то хотів би зачепити ще одну проблему, яка мене страшенно травмує. Про неї блискуче написав один з журналістів в інтернеті (не пам'ятаю прізвища, а тому не можу посилатися). Думка така: сучасні ЗМІ як мультиплікатори політичного лукавства. Ми, беззаперечно, маємо величезне завоювання демократії, величезне завоювання свободи, коли у журналіста з'явилася можливість поставити пе-

ред камерою опонентів, і ми отримуємо змогу слухати різні думки. З одного боку – так, роль журналіста в тому, щоб донести різні позиції. Але, з іншого боку, позиція „вставляння” мікрофону то одному співрозмовнику, то другому дуже часто призводить до того, що ми лише мультипликуємо, тиражуємо неправду. Я в один період просто втомився від того, що бачив тих самих політиків у всіх наших ключових телепередачах з отим перекиданням мікрофону і вже не міг слухати оту облуду, оте політичне лукавство. Не кажу про болючі проблеми Тараса Чорновола, але взяти сяючий образ Жванії. З одним і тим же виразом обличчя правдивої людини він говорив раніше, озвучував оранжеві тези, тепер озвучує протилежне. Я не можу цього зрозуміти, чому журналістика не спроможна знайти протиріччя. Чому ми лише продукуємо, відтворюємо і множимо та переда-

Вишколити самого себе в тому, щоб розрізнити коментарну інформацію від репортажної, від строгої, дисциплінованої подачі матеріалу є надзвичайно важливим, та суспільство наше починає щораз більше вимагати цієї об'єктивності, достовірності і правдивості подачі інформації, негативно реагує на те, коли змішуються жанри

емо у суспільство ті отруйні міазми. Щось треба шукати. Очевидно, журналіст повинен готуватися до подібної передачі. Я, наприклад, очікую, що найближчими днями журналісти згадають фразу Юлії Тимошенко про те, що вона піде на спілку з ПР лише тоді, коли її візьмуть на НЛО, знищать її свідомість - й вона втратить пам'ять та розум. Я кажу це не тому, що засуджую Юлію Тимошенко.

Це просто, як приклад. Коли політик забуває, що він говорив раніше, справа журналіста нагадати, вивести на чисту воду.

Інше питання. Виховна функція преси. Ну, зараз ви можете посміхнутися, тому що в моїх устах ця фраза виглядає чи не кумедно: надто настраждалися ми від формули, що медіа, то є ідеологічний фронт, аби тепер дозволяти собі говорити про якусь виховну функцію преси. Проте, настраждавшись від індоктринації за допомогою ЗМІ, ми в якийсь час виплеснули з водою й дитя. Тому що оця повна відсутність гравітації, повна відсутність якогось духовного спрямування нашої преси, наших медіа відтворює ситуацію, коли починають діяти інші поля. Це не є просто відсутність поля. Діють чужі поля. І через те ми до великої міри маємо те, що ми маємо сьогодні.

Я би міг сказати так: преса повинна бути більш патріотичною, але що ми тільки не вкладаємо в слово „патріотизм”? У нас в Україні циркулює принаймні кілька концепцій патріотизму. Яку обрати? Вже між ними може бути велика війна, між різними концепціями патріотизму. І, зрештою,

Також існує питання – одвічна дилема: яку правду подавати, а яку – ні

чи не протистоїть поняття патріотизму тому, що ми називаємо новітнім словом рейтингів преси? Я чую слово „рейтинг” щораз частіше, як реакцію журналістів на мої докори з приводу того, куди, в яку духовну

прірву веде сьогодні преса.

А мені зразу згадується феномен легендарного журналу «Культура», який видавав у Парижі видатний польський публіцист і культуролог Єжи Гедройц. Одразу в повоєнний час, коли поляки не могли пережити

Засобом боротьби з вибірковістю інформації й іншими негативними явищами, котрі спостерігаємо в ЗМІ, є солідарність журналістів

шок від втрати Львова, він озвучував тезу про нову концепцію польської східної політики і про потребу визнати повоєнні кордони. Яка там рейтингівість, яка підтримка? Це було волення, це було негативне волення польського суспільства проти цієї паризької „Культури”. Це сьогодні вона вважається найрейтинговішою, це сьогодні про неї всі тамтешні політики обов'язково згадають, назву цю процитують, щоб асоціюватися з нею. А тоді – ні! Отже, може бути впливовим слово засобу масової інформації, порушуючи принцип рейтингівості, або інакше його тлумачачи. Коли ми опиняємося за-ручниками рейтингівості у звичайному її розумінні, то часто сходимо в прірву, яка означається ось чим...

На редактора покладається величезна відповідальність, яку не можна раціонально розкласти на якісь правила. Це, якщо хочете, просто грія Святого Духа. Він має підказувати людині, де не давати якусь інформацію, а де давати, і обов'язково

Всі ми з хімії пам'ятаємо такі вислови „екзотермічний процес” і „ендотермічний” процес. Екзотермічний – з виділенням тепла. Ендотермічний – з поглинанням тепла. Так от, людина улягає спокусі за екзотермічним принципом, вона котиться вниз легко. Не потрібно додаткової інформації – навпаки? Це приваблює людину. А для того, щоб під-

нятися духовно, людина повинна докласти певних зусиль, людина повинна докласти енергію. Отже, просто покладання на рейтинг – це є екзотермічний процес скочування у прірву бездуховності, у прірву низькості,

примитивності інстинктів, і тому преса, яка не помічає цієї залежності, редактор, журналіст, який не знає про цю залежність, він творить зло, очевидне зло, хоча вважає, що виконує все вірно, бо дотримується рейтингу і вимог редактора.

Знову ж про редактора. Якщо він працює лише на заробіток – то це кінець. Так само, як і для священика, який працює на заробіток, який не має сенсу в служінні. Хай не ображаються на мене за це порівняння, але журналіст так само має певну місію. Журналіст так само служить суспільству, і без того служіння неможлива дія цієї гілки влади. До речі, на підтвердження тези, що ми в спокусу скочуємося, я хотів би навести один приклад. Ви, мабуть, чули про цей психологічний дослід: для мишей встановили одну кнопку, натискаючи яку тварини

отримували імпульс задоволення - і миші стали весь час натискати на ту кнопку до того моменту, поки не гинули від цього. Ось це те, що, здається, відбувається взагалі

з нашою цивілізацією. Ми постійно натискаємо на кнопку задоволення, не розуміючи, що так фактично йдемо до духовної загибелі.

Отже преса мусить цю ситуацію обговорити. Я не знаю, якими засобами нейтралізувати закон рейтингу. Я не хочу утворювати штучні моделі, бо, зрештою, так само можна говорити про закони економіки. Принцип прибутку є справедливим, нормальним принципом, і так само принцип рейтингу є нормальним, але потрібно його нейтралізувати якимись засобами задля того, щоб компенсувати негативи.

Про професійного журналіста, може, мені вже не дуже пристало говорити, принаймні робити якісь докори, але разом з тим я все-таки не можу не сказати. справа в тім, що рівень журналістики, скажімо в

такій сфері, як інтерв'ювання, є надзвичайно низьким. Якось недавно шанована і авторитетна людина, мер великого міста сказала мені таку фразу: „Я вже просто не витримую українську журналістику”. До нього приходять багато інтерв'юєрів. І кричущий рівень неготовності журналістів до формулювання запитань є просто трагічним. Не знаю, що треба зробити для того, щоб це змінити.

Я, наприклад, очікую, що найближчими днями журналісти згадають фразу Юлії Тимошенко про те, що вона піде на спілку з ПР лише тоді, коли її візьмуть на НЛО, знищать її свідомість - її вона втратить пам'ять та розум

До мене щоразу приходять журналісти і, усміхаючись, говорять одну й ту ж стандартну фразу: а як ви дійшли до такого життя, як ви стали дисидентом і так далі, і так далі. Та скільки ж можна! Чому б не поставити запитання так, щоб одразу ввести людину в якусь інтригу, в якусь проблему, а не просто так, механічно казати те, що можна зробити, взагалі не вчившись. І друге – рівень неграмотності сучасної преси. Він є просто вражаючим. Я не кажу про розуміння тонкощів української мови. Десь в тому плані треба, напевно, мати талант. Я кажу про елементарну безграмотність, яка перетворюється не в причину для сорому журналіста, а в принцип, у позицію. На оті доктори багатьох журналістів, багатьох засобів масової інформації з приводу безграмотності я чую стандартну відповідь: ну, подумаєш, всі помиляються. Це перестало бути тривогою. В часи моєї молодості, я пам'ятаю, якою надзвичайною подією в редакції ставала будь-яка помилка. Сьогодні ж безграмотність стала нормою, на яку людина вже не реагує. Я думаю, що над цим треба задуматися.

Якось недавно шанована і авторитетна людина, мер великого міста сказала мені таку фразу: „Я вже просто не витримую українську журналістику”. До нього приходять багато інтерв'юєрів. І кричущий рівень неготовності журналістів до формулювання запитань є просто трагічним

І останнє. Я хотів би закінчити не на аналізі наших бід, а на тому, до чого

ми повинні бути готові. Західна аналітична група переклала і опублікувала на своєму сайті статтю „Вбивча конкуренція” Меркура. В ній - різні футуристичні прогнози щодо ЗМІ і, зокрема, телебачення. Цікаві висновки. По-перше: „є багато ознак того, що телебачення, принаймні, у своїй традиційній конфігурації (з потужними передавачами, сформованими програмами і визначеною у часі й просторі публікою), потроху втрачає свою атрактивність”. По-друге: раніше „комп'ютер сприймався нами як калькулятор, як ма-

шина для обробки текстів, як засіб праці. Тимчасом комп'ютеризовано великі пласкі екрани, які вже не належать одному ЗМІ, відео-бімери стали значно дешевшими та доступнішими, стерлися межі між кіно й телебаченням... Інтернет оточив телебачення, створивши його онлайн форму й надавши йому нової естетичної конфігурації”. Результатом цього стала боротьба, точніше – протистояння професіоналізму і аматорства. „... телебачення створює продуктивний взаємозв'язок між телестудіями, продакшн-студіями, журналістами і

техніками. Це професійна публіцистична інституція, яка завдяки інтернет-мережі та здешевілим способам відео-продукування потрапила у жорстку конкуренцію з аматорською пропозицією”. Я не знаю, як на цьому тлі, коли рівень аматорства буде дозволяти через фрагментацію інформаційного простору, через можливість кожного, використовуючи мобільний телефон, іншу цифрову

техніку, створювати власний інформаційний світ, говорити про професіоналізм. Це дуже серйозне питання, і я не думаю, що ми в Україні готові до цієї проблеми.

Є ще один висновок, який для мене був дещо несподіваний. В кращі часи ТБ можна було говорити, що це головний засіб масової інформації, і він об'єднує публіку. Нині ж телебачення має незмінну тенденцію притягувати до себе літніх і погано освічених людей. Цей висновок мене стривожив. Чому ТБ приваблює погано освічених людей? Чи не тому, що воно їм сприяє, чи не тому, що інтелект покидає телебачення через принцип рейтинговості? Ця тенденція є надзвичайно загрозливою.

Чому ТБ приваблює погано освічених людей? Чи не тому, що воно їм сприяє, чи не тому, що інтелект покидає телебачення через принцип рейтинговості? Ця тенденція є надзвичайно загрозливою

Під час дискусії, котра виникла після промови М. Мариновича, пан Мирослав відповів на низку запитань. Одну з відповідей я виніс у заголовок цього матеріалу, а ще однією – хочу його завершити:

Звільнення журналіста від впливу редактора може означати його рабство у своїх власних слабкостях. Нікого над ним немає, але є його внутрішні слабкості, а ми всі слабкі. І, не будучи проконтрольовані іншими людьми, ці слабкості можуть привести до рабства внутрішнього. Боротьба з ним вимагає дуже відповідальної людини, вона вимагає сформованої людини, збалансованої людини, а чи є ми такими в посттоталітарному суспільстві?.. Я не за поворот до старих форм контролю, але ми повинні бачити цю небезпеку, бачити, що звільнення може обернутися поневоленням...

Мирослав МАРИНОВИЧ, перший віце-ректор Українського католицького університету (м. Львів).

НА ФОТО: Мирослав Маринович; зустріч з Папою Римським Іоаном Павлом II.

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ У ЖУРНАЛІСТИЦІ

Так називається новий навчальний посібник, який видано у Львові (видавництво „Універсум”, надруковано коштом Фундації імені Івана Багряного (США) і затверджено саме в статусі навчального посібника для студентів вищих навчальних закладів Міністерством освіти і науки України.

Та книжка, про котру йдеться (312 сторінок), заслуговує на увагу й журналістів-практиків, бо щільно ув'язує теорію з практикою, з нашою повсякденною роботою.

Публіцистичний аналіз будь-якого явища, будь-якої події передбачає розуміння їх причин і наслідків, близьких і далеких зв'язків з чинниками, що призвели до виникнення ситуації, котра є предметом такого аналізу. Ми робимо це, покладаючись на власний життєвий та професійний досвід, на інформацію, оприлюднену різними ЗМІ. Наш підхід до такого аналізу зазвичай емпіричний. Проте, він може стати більш глибоким і точним, якщо журналіст користуватиметься тим підходом до подій і явищ, який в науці називається системним.

Системний підхід, народження якого як методологічного напрямку в науці пов'язано з розвитком кібернетики і моделювання, виходить з того, що весь навколишній світ, матеріальний та ідеальний – і будь-який із суцільних у ньому об'єктів (процесів) є цілісним утворенням – системою. Під системою, звичайно, розуміється відносно відокремлена множина взаємопов'язаних і взаємодіючих тим або іншим чином компонентів (елементів і частин).

Системний аналіз дозволяє якнайповніше зрозуміти, наскільки питання моральності, екології, економіки, науки, культури й політики пов'язані між собою. Комплексне розкриття цих зв'язків засвідчує: ті сторони нашого життя, що досі розглядалися як явища, насправді є закономірними процесами.

Брак системного підходу до аналізу фактів нерідко призводить до помилкової (свідомої чи несвідомої) їх інтерпретації, не дозволяє зрозуміти причини вкрай складних, а подекуди й драматичних процесів становлення політичної нації в нашій державі, творення українського інформаційного простору, вітчизняної науки, національної освіти, культури. Системний аналіз дає змогу побачити істинні витоки кризових ситуацій в нашому суспільстві.

Адаптуючи метод системного аналізу до потреб журналістики, автор посібника О. Романчук зробив конче потрібну книжку і вартий того, щоб ми представили його на сторінках нашого журналу.

Олег Романчук - кандидат філологічних наук, доцент кафедри української преси Львівського національного університету імені Івана Франка, член Національної спілки письменників, член Національної спілки журналістів, член Світової організації періодичної преси. За фахом радіофізик. Служив офіцером у війську, працював у науково-дослідному інституті. З 1983 року на видавничій і журналістській роботі. Засновник і шеф-редактор журналу політології, футурології, економіки, науки та культури «Універсум», котрий невдовзі відзначатиме своє п'ятнадцятиріччя.

Пропонуємо читачам вступ до книги, а зацікавлених відсилаємо до п.Олега Романчука, на електронну адресу якого можна звернутися

ПЕРЕДМОВА

*«Життя не стоятиме на місці,
і самоорганізацію не зупинити»*

Микола Амосов

Відвідавши наприкінці 80-х років минулого століття СРСР, відомий американський економіст, лауреат Нобелівської премії Василь Леонтьєв зазначив: «Щоб прогнозувати розвиток економіки, потрібен системний підхід. Економіка кожної країни – це велика система, в якій багато різних видів діяльності, різних галузей промисловості, і кожна з них щось виготовляє – промислову продукцію, сільськогосподарську продукцію, послуги тощо. Кожна ланка, компонент системи може існувати тільки тому, що вона одержує щось від інших».

Знаний український економіст і соціолог професор Юрій Саєнко звертає увагу на те, що структура соціальних систем вельми складна та динамічно нестабільна, оскільки демократичні соціальні системи мають надзвичайно розгалужений і потужний самоорганізовувальний організм порівняно з механізмом прямого управління. На думку вченого, побудова механізму цілковито прямого раціонального управління соціальною системою, якими б принадними не були ті наміри та скільки б не було прикладів тих потуг, в принципі неможлива. Не дано поки ще до кінця збагнути природу і складність самоорганізовувальних процесів. Навіть якби це й вдалося, то, за Уільямом Ешбі, механізм управління має бути не меншої складності, ніж сама система.

Справді, нехтування хоча б одним об'єктивним законом може викликати у напроцуд складній динамічній нелінійній самоорганізовувальній системі, якою є суспільство, лавину негативних, некерованих процесів, яким надзвичайно важко дати раду. Економічні/культурні/політичні механізми не менш складні, ніж механізми звичайного біологічного організму. Уявімо собі, що в організмі саморегуляція замінюється регуляцією. Людині доведеться щоразу приймати вольове

рішення з будь-якого приводу: регулювати частоту дихання, ритм серцевих скорочень, роботу нирок, печінки, кишківника, ендокринних органів – і все це осмислювати, планувати і т. п. Такий гіпотетичний гомо сапієнс мусив би мати гігантський мозок вагою декілька тонн, і цей мозок тільки те й робив би, що аналізував внутрішній стан і приймав рішення за кожну клітину, за кожну тканину свого організму. Ця теоретична

Брак системного підходу до аналізу фактів нерідко призводить до помилкової (свідомої чи несвідомої) їх інтерпретації

ситуація вельми нагадує нашу державу з хворою економікою, політикою і культурою – не самодостатню самоорганізовувальну систему, а систему, що функціонує ненормально, і яка спроможна працювати в переваж за командами. Зрештою, це може призвести до клінічної смерті «пацієнта», повернути якого до життя виявиться непростю справою.

Отож, як слушно зазначає Юрій Саєнко, немає жодного сенсу говорити про цілеспрямований розвиток соціальної системи, краще – про безперервний пошук моделей виживання в певний період за певних умов. Термін «розвиток» є сенс розглядати тільки в тому розумінні, що соціальні системи динамічно ускладнюються. Однак ускладнення не означає вдосконалення.

Тому опанування системного підходу до аналізу процесів і явищ в українському суспільстві (посттоталітарному, постгеноцидному і по-

стколоніальному) є вкрай необхідним для кращого розуміння соціально-економічних і політичних реформ в Україні, усвідомлення причин вкрай складних, а подекуди й драматичних процесів становлення політичної нації, творення українського інформаційного простору, вітчизняної науки, національної освіти, культури. Системний

аналіз дає змогу побачити істинні витоки кризових ситуацій в сучасному українському суспільстві.

Перш ніж відповісти на запитання **«Навіщо цей посібник?»**, зазначимо, що останні досягнення сучасного природознавства значною мірою стали можливими завдяки новітнім наукам. Звісна річ, галузі їхнього застосування, методи і підходи суттєво відрізняються, однак чимало аспектів модерних наукових дисциплін є більш ніж універсальними.

Тому доктор філологічних наук Володимир Здоровега цілком слушно зазначав: «Практично-аналітичний метод у журналістиці значною мірою збігається з сучасними методами науки. Не випадково, мабуть, кращі аналітичні матеріали сучасної періодики належать перу науковців, і не тільки гуманітаріїв».

Погоджуючись з тим, що широкі фахові знання у певній галузі і досвід роботи в ній є важливими чинниками, що зменшують ймовірність помилок, відомий фізик-теоретик і культуролог Анатолій Свідзинський наголошує, що більше важить володіння принципами методології сучасного наукового дослідження, які є спільними для всіх наук, але, безумовно, найглибше розвинені в галузі точних, передусім у фізиці.

О. Білецький зазначає, що системний підхід як методологічний напрям у науці виходить із того, що весь на-

вколишній світ, матеріальний та ідеальний – і будь-який із суцільних у ньому об'єктів (процесів) є цілісним утворенням – системою. Під системою, звичайно, розуміється відносно відокремлена множина взаємопов'язаних і взаємодіючих тим або іншим чином компонентів (елементів і частин). І далі: «Системний аналіз показує, що однією з визначальних ланок нашої загальної кризи є криза суспільного системоутворення. Це означає, що сьогодні в Україні немає саме тих основних системотвірних факторів, котрі звичайно забезпечують суспільній системі її єдність, цілісність та нормальний розвиток – якісно нові й прогресивні системи цілей, ідеології, управління».

Оскільки ми живемо у світі складних динамічних самоорганізовувальних систем, що еволюціонують, взаємодіють між собою і до яких належать космос, біосфера, людство, держава та багато інших проявів системного творення (організування) – економіка, культура тощо, то системний підхід до вивчення багатьох явищ, які відбуваються у природі чи суспільстві, – закономірний метод аналізу буття.

Саме системний аналіз дозволяє якнайповніше зрозуміти, наскільки питання моральності, екології, еконо-

Нехтування хоча б одним об'єктивним законом може викликати у напорчуду складній динамічній нелінійній самоорганізовувальній системі, якою є суспільство, лавину негативних, некерованих процесів, яким надзвичайно важко дати раду. Економічні/культурні/політичні механізми не менш складні, ніж механізми звичайного біологічного організму

міки, науки, культури й політики пов'язані між собою. Комплексне розкриття цих зв'язків, наприклад, засвідчує: ті сторони нашого життя, що досі розглядалися як явища, насправді є закономірними процесами, які

розвиваються внаслідок допущених помилок.

Застосовуючи метод системного аналізу, слід враховувати, що жодна система не може перейти з одного стану регуляції в інший без перехідних (проміжних) етапів – станів невизначеності, яким притаманний дезоргані-

зуючий характер. Наслідки деструкції – кризи, страйки, безробіття, зубожіння – уміло використовують лідери натовпу, який за браком об'єктивної інформації легко піддається примітивним, нездійсненним гаслам, закликам до національної неприязні, релігійної конфронтації та ін.

Один із найефективніших методів досягнення стану невизначеності в суспільстві – відучити людей думати: закидати їх надміром інформації, яка не має державних орієнтирів, або імітувати такі орієнтири, маскуючи в інформаційному потоці зовсім інші цілі. В умовах, коли суспільство перебуває в стані невизначеності, майже полярно поділене в матеріальному та духовному сенсі, коли політики не можуть або не бажать згуртувати народ, який не відзначається високим рівнем політичної та правової культури, засоби масової інформації не можуть задовольнятися суто інформативною функцією. Їхнє першочергове завдання – системно аналізувати і системно прогнозувати новітні процеси суспільного розвитку.

Брак системного підходу до аналізу історичних фактів неодноразово призводив до помилкової (свідомої чи несвідомої) їх інтерпретації, що своєю чергою спотворювало загальну картину минулого, не давало можливості визначити правильні орієнтири на майбутнє.

Важливим атрибутом творення (самоорганізування) громадянського суспільства є мораль – своєрідна система зведення правил, які забезпечують внутрішню сумісність і виживання суспільства як системи.

До визначальних елементів самоорганізування суспільства посттоталітарного/постгеноцидного/постколоніального в суспільство громадянське належить мова, яка своєю чергою є складною інформаційною системою. В сучасній Україні вона є категорією культурною, економічною і

політичною. З одного із засобів поширення інформації державна мова повинна стати інструментом об'єднання всіх громадян країни навколо загальнодержавних завдань, захисту їхніх ін-

тересів. Тому для аналізу суперечливих і неоднозначних процесів, які відбуваються в інформаційному просторі України, системний метод вкрай необхідний.

Про що цей

посібник? Сучасна журналістика належить до міждисциплінарних напрямів, що включають різноманітні предмети (філологічні, історичні, соціологічні, економічні, психологічні, юридичні). Водночас, крім предметів загального гуманітарного характеру, нинішнє інформаційне суспільство вимагає знання не лише основних інформаційних дефініцій, але й вміння орієнтуватися в інформаційних реаліях сучасної доби. Нині добре відомо, що процес творення нового і є самоорганізуванням. Творення сучасної української держави – це також один із виявів самоорганізування.

У неживій природі самоорганізовувальні процеси вивчають представники точних наук. Проте системи, які їх цікавлять, не мають когнітивного і духовного рівнів, а саме цей бік проблеми дедалі більше привертає увагу суспільствознавців, істориків і філологів, журналістів, які щораз частіше застосовують системний (синергетичний) підхід до аналізу соціальних систем. Їм належить зробити наступний крок – виділити когнітивні рівні соціальних систем, розглянувши їх з позицій синтелектики (спільної інтелектуальної дії).

Тому посібник має за мету допомогти студентам зрозуміти самоорганізовувальні процеси в суспільстві, допомогти їм досягнути самоорганізування (самотворення) як універ-

сальний механізм розвитку нашого світу, зміцнити свій науковий фундамент для майбутньої професійної діяльності. Цей посібник передбачає поглиблене знайомство з базовими поняттями фізики живого й неживого, яку вивчають сучасні науки – теорія хаосу, теорія катастроф, сучасна математика, синергетика. Приміром, остання з маловідомого терміна перетворюється на фундаментальну категорію не лише математики та системного аналізу. Так, у текстах політичної, економічної чи екологічної тематики термін «синергетика» використовується дедалі частіше.

У передмові до монографії «Синергетика» професор Штутгартського університету Герман Гакен зазначив: «Я назвав нову дисципліну «синергетикою» не лише тому, що в ній досліджується спільна дія для багатьох елементів систем, але й тому, що для знаходження загальних принципів, які керують самоорганізуванням, потрібне кооперування багатьох різноманітних дисциплін».

Вперше про системний підхід до вивчення явищ у природі заговорив біолог Людвіг фон Берталанфі 1937 року на філософському семінарі в Чикаго, коли він, намагаючись сформулювати поняття «вид», запропонував розглядати його як «комплекс елементів, що пере-

бувають у взаємодії», і назвав «системою відкритого типу». Однак лише після Другої світової війни, коли почали розвиватись кібернетика й моделювання, системний підхід взяли на озброєння західні вчені У. Ешбі, С. Бір, І. Пригожин, І. Стенгерс, Т. Парсонс та ін., й він почав широко застосовуватись в різних галузях науки. В СРСР про системний підхід стало відомо лише 1969 року завдяки філософам В. Садовському, Е. Юдіну та біологу А. Малиновському.

Що нового є в посібнику? Саме поняття «аналіз», як відомо з енцикло-

Практично-аналітичний метод у журналістиці значною мірою збігається з сучасними методами науки. Не випадково, мабуть, кращі аналітичні матеріали сучасної періодики належать перу науковців, і не тільки гуманітаріїв

Саме системний аналіз дозволяє якнайповніше зрозуміти, наскільки питання моральності, екології, економіки, науки, культури й політики пов'язані між собою

педій, походить від грецького «аналізіс» – розкладання, розчленування, процедура уявного (мисленого в думках), а часто також і реального розчленування предмета (явища, процесу), властивостей предмета (предметів) або стосунків між предметами та частини (ознаки, властивості, відносини); процедурою, зворотною до аналізу, є синтез, з яким аналіз часто поєднується в практичній або пізнавальній діяльності. Тобто журналістсько-аналітику вкрай потрібні не лише навички володіння системним мисленням, а й глибоке розуміння самої суті основних принципів системного підходу до ефективного аналізу подій та явищ у суспільних процесах.

У посібнику значна увага приділена системному аналізу та виявленню системних зв'язків між подіями нинішніми і давніми, вчинками осіб, що творили і творять історію. Загальні самоорганізовувальні принципи екстраполюються на механізми розвитку людства, української держави, політики, економіки, культури тощо.

Природодослідники, як зазначав Лев Гумільов, прийняли системний підхід з радістю, а гуманітарії його проігнорували. І це не випадково: філологи й історики черпають первісне знання із писемних джерел, а в них про системні зв'язки немає ані слова. З їхньої точки зору, системи – вигадка, до того ж безкорисна. Позицію філологів та істориків можна зрозуміти, бо «реально існуючим фактором системи є не предмети, а зв'язки між ними, хоча вони не мають ні маси, ні ваги, ні температури». Тобто первинними елементами інформації є не окремі факти, а зв'язки між ними.

Отож посібник призначений насамперед для журналістів і філологів, які мають усвідомити, що суспільство

– це передусім система стосунків між людьми, і цю організовану систему людських стосунків утримують не лише державні чинники, але й чинники моральні, ментальні, психологічні, генетичні, фізичні, історичні тощо.

В умовах, коли суспільство перебуває в стані невизначеності, майже полярно поділене в матеріальному та духовному сенсі, коли політики не можуть або не бажають згуртувати народ, який не відзначається високим рівнем політичної та правової культури, засоби масової інформації не можуть задовольнятися суто інформативною функцією

Порушення цих зв'язків (до цього може спричинитись як необережне слово, так і добре продумана інформаційна диверсія, неправдива інформація) здатне дестабілізувати суспільство.

На відміну від математичної фізики, яка працює із спрощеними моделями, котрі тією чи іншою мірою відображають певний процес, відтак дають можливість доволі точно провести розрахунки і передбачити поведінку реальної фізичної конструкції чи процесу, застосування системного аналізу в журналістиці дозволяє краще зрозуміти кризові ситуації (явища та процеси, що стають соціальними проблемами) в розвитку суспільства як динамічної нелінійної самоорганізовувальної системи, що перебуває в складних стосунках з довкіллям, з'ясувати причини помилок і непорозумінь і, можливо, уникнути їх у майбутньому або принаймні пом'якшити їх наслідки.

Актуальність дисципліни. Навчальний посібник може бути використаний як основний у викладанні спецкурсу «Системний аналіз у журналістиці», а також як допоміжний для таких курсів, як «Аналітична журналістика», «Інформаційні війни», «Основи наукових досліджень», «Наукова журналістика», «Методи дослідження в засобах масової інформації», «Основи журналістикознавчих досліджень»,

«Наукова публіцистика».

Об'єктом дослідження є метод системного аналізу.

Предмет дослідження – адаптація методу системного аналізу до журналістики/журналістикознавства.

Мета: дати студентам навички системного аналізу, що досліджує інформаційний простір держави, суспільне життя як сукупність взаємопов'язаних, взаємозалежних елементів, які утворюють одне ціле; навчити знаходити й окреслювати важливі системні зв'язки і взаємовпливи між явищами політичними й економічними, науковими й культурними в процесі перетворення/самоорганізації суспільства посттоталітарного/постгеноцидного/постколоніального в суспільство громадянське; навчити системно аналізувати факти/інформацію, відтак творити/складати цілісну, об'єктивну картину навколишньої дійсності.

Завдання: ознайомити студентів із основними системними принципами (структура об'єкта дослідження, властивості системи та її складових, поведінка системи і підсистеми, вплив зовнішнього середовища на систему, поняття ієрархії систем);

Журналістсько-аналітику вкрай потрібні не лише навички володіння системним мисленням, а й глибоке розуміння самої суті основних принципів системного підходу до ефективного аналізу подій та явищ у суспільних процесах

дати уявлення про метод системного аналізу; навчити студентів застосовувати метод системного аналізу у вивченні суспільного життя, проблем інформаційного простору, а також

визначення ефективності застосування системного методу при дослідженні причинно-наслідкових зв'язків у суспільно-політичних процесах.

Передумовою вивчення дисципліни є володіння базовими знаннями з історії, філософії, економіки, фізики, математики, інформатики.

Олег РОМАНЧУК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української преси
Львівського національного університету імені Івана Франка.
victoria@mis.lviv.ua

ЩЕ РАЗ ПРО ТИПОЛОГІЗАЦІЮ ДРУКОВАНИХ ЗМІ

Відновлення уваги громадян до періодики одразу зафіксували науковці в галузі соціології, соціальної та політичної психології, численні аналітичні центри, які працюють на замовлення владних структур, політичних сил, громадських об'єднань, вітчизняних та зарубіжних фондів, бізнесу. Але щоб провести дослідження періодики на задану замовником тему, необхідно послуговуватися типологізацією видань

Типи вітчизняної періодики сформовано давно. Отож, спробуємо розширити перелік типів друкованих ЗМІ у зв'язку з розширенням їх тематики, новими тенденціями щодо накладів та іншими чинниками, а також думками на цю тему окремих дослідників.

Усталеними є типи періодики за територіальним принципом: загальнодержавні, обласні, міські, районні та міськрайонні. До речі, останнім часом з'явилися свої видання у селищах, районах великих міст. Відомий політичний психолог В. Бебик у своїй статті в журналі "Соціальна психологія" (№ 1(27) вводить до цього переліку поняття "регіональні газети".

Вважаємо, для читачів "Журналіста України" немає сенсу розлого заперечувати позицію автора. Скажемо лише, що "область" і "регіон" – поняття в адміністративно-територіальному значенні несумісні. Приміром, є Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська і Чернівецька області. І є регіон Карпат, куди вони територіально входять. На жаль, журналісти часто послуговуються поняттями "область" і "регіон" як синонімами.

Застосування поділу преси за територіальним принципом дає змогу врахувати ступінь та особливості соціально-психологічної корпоративності територіальних спільнот. А саме: ставлення до тих чи інших моральних і матеріальних цінностей, політичні і соціальні очікування, міру однастайності у діях

місцевої спільноти, підтримку дій центральної і місцевої влади і т. ін.

До загальнодержавних можна віднести і зарубіжну періодику "українського розливу", тобто ті видання, випуски яких зареєстровано в Україні, наприклад, "Комсомольская правда" в Україні, "МК" в Україні та ін.

До поділу преси за територіальним принципом нелогічно включати окремо партійні газети, оскільки вони є і загальнодержавними, і обласними, і навіть міськими.

Для здійснення досліджень щодо впливу вітчизняних друкованих ЗМІ на формування громадської думки необхідним є їх поділ за демографічними й професійними ознаками та за інтересами читачів незалежно від фаху, освіти, місця проживання та віку.

Типи видань за демографічним принципом: жіночі; молодіжні; дитячі.

Типи видань за професійними і непрофесійними інтересами цільової аудиторії: громадсько-політичні

видання; відомча періодика (видання міністерств, відомств, військових частин, вузів і т. ін.); мистецькі; науково-популярні; галузеві (наукові, педагогічні, інші); ужиткові (поради садівникам, городникам, кулі-

нарам і ін.); інформаційно-довідкові.

Ця запропонована нами робоча типологія не є тривкою. Однак вона дасть змогу простежити особливості і силу впливу різноманітних друкованих ЗМІ на громадську думку.

Дуже важливо зазначити, що кожний тип видань має свою специфіку і силу впливу, бо має свою цільову аудиторію – тобто свою корпорацію.

Проблема впливу преси – це проблема міри соціально-психологічної корпоративності її цільової аудиторії.

І, нарешті, створюючи робочу типологію друкованих ЗМІ, маємо акцентувати увагу на поділі всієї періодики на два типи: газетну та журнальну.

Ці типи видань мають свої особливості соціопсихологічних технологій впливу на громадську думку, які історично склалися. Однак у сучасну

епоху ці відмінності в царині вітчизняних ЗМІ зазнали змін. Ми впевнені, що мине час, і волею читачів газети та журнали увійдуть у закони і логічні норми їх функціонування. Не відкидаючи висловлений поетом закон діалектики: "Нове життя нового прагне слова".

Нині ж взаємопроникнення журналів і газет у засоби впливу на громадську думку, зокрема, у технології застосування ілюстративного матеріалу, жанрів, дизайну, є намаганням знайти коротший шлях до емоцій, настрою читачів. Вітчизняна періодика в її технологізації проходить період становлення.

Запропонована типологізація друкованих ЗМІ, які поширюються в Україні, дасть змогу, на нашу думку, швидше віднайти психотехнологічні складові формування позитивного образу суспільних інновацій.

Юрій РОМАНЮК,
провідний науковий співробітник
Інституту соціальної та політичної психології АПН України,
кандидат історичних наук,
заслужений журналіст України.

Проблема впливу преси – це проблема міри соціально-психологічної корпоративності її цільової аудиторії.

Застосування поділу преси за територіальним принципом дає змогу врахувати ступінь та особливості соціально-психологічної корпоративності територіальних спільнот

видання; відомча періодика (видання міністерств, відомств, військових частин, вузів і т. ін.);

ПОСАДИ ВЖЕ НЕМАЄ. ЯК ПЕРЕРАХУВАТИ ПЕНСІЮ?

РУБРИКУ ВЕДЕ ТЕТЯНА КОТЮЖИНСЬКА, ГОЛОВНИЙ ЮРИСКОНСУЛЬТ НСЖУ

17 років я працювала директором радіоорганізації, яка є комунальним ЗМІ (засновник - районна рада).

У січні 2008 року я пішла на пенсію за віком. Відразу після цього на сесії районної ради було прийнято рішення про ліквідацію посади директора радіоорганізації, натомість було прийнято людину на роботу на посаду редактора. З 1 лютого підвищилась зарплата бюджетникам, з цього впливає і підвищення пенсії. За Постановою Кабміну №377, від 1999 року посада директора радіоорганізації прирівнюється до посади заступника голови районної ради, відповідно і зарплату я отримувала згідно з законом.

Для перерахунку пенсії мені необхідно надати відповідну довідку в районне управління Пенсійного фонду. Де ж мені взяти довідку?

Валентина Рябець.
Чернігівська область.

Для врегулювання питань, які виникали у пенсіонерів під час їх намагання перерахувати пенсію у 2000 та 2003 роках, було прийнято спеціальні підзаконні акти. Спочатку була Постанова Кабінету Міністрів України за № 865 „Про деякі питання вдосконалення визначення розмірів заробітку для обчислення пенсії” (від 31 травня 2000 р.) в п. 5 якої закріплено: „У разі ліквідації державного органу довідку видає орган, який є правонаступником, а у разі його відсутності та перейменування (відсутності) посад довідка видається у порядку, встановленому Міністерством праці та соціальної політики за погодженням з Головним управлінням державної служби”. Згаданий порядок – „Порядок видачі довідок про заробітну плату для перерахунку пенсій державним службовцям у разі ліквідації органів, з яких особа вийшла на пенсію, а також перейменування (відсутності) посад” – було затверджено спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Головного управління державної служби України 03.12.2003 року за № 319/144.

Слід зазначити, що названі

нормативно-правові акти мають застосовуватися і до пенсіонерів-журналістів комунальних та державних ЗМІ, оскільки відповідно до ст.16 Закону України „Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” при нарахуванні (перерахуванні) пенсії журналісту державного або комунального засобу масової інформації застосовуються норми, методика та порядок нарахування пенсії державному службовцю.

Отже, відповідно до п.7 вищезазваного спільного наказу №319\144, у разі якщо посада, з якої державний службовець вийшов на пенсію, на час перерахунку відсутня у штатному розписі державного органу, з якого особа вийшла на пенсію, чи у правонаступника:

-посадовий оклад визначається за цією посадою відповідно до схем посадових окладів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України на час перерахунку пенсії для відповідного державного органу, з урахуванням їх підвищення.

Довідку для пенсійного фонду в даному випадку має видавати орган, з якого особа пішла на пенсію (в нашому випадку радіоорганізація);

Оскільки працівник вийшов на пенсію з посади **директора радіомовлення**, яка була прирівняна до посади **заступника голови райради**, то відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України "Про реалізацію статей 14 і 16 Закону України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист населення" від 15 березня 1999 року №377, відповідно до п.7 наказу Міністерства праці та соціальної політики України та Головного управління державної служби України від 03.12.2003р. №319/144 "Про затвердження Порядку видачі довідок про заробітну плату для перерахунку пенсій державним службовцям у разі ліквідації органів, з яких особа вийшла на пенсію, а також перейменування (відсутності) посад", **пенсія має нараховуватись (перераховуватись) як директору радіомовлення, посада якого прирівняна до посади заступника голови райради.**

ПРОЩАЙТЕ, КОЛЕГИ...

Станіслав Тищенко.

У серпні та вересні журналістська спільнота Донбасу втратила двох своїх колег, відомих журналістів - головного редактора газети «Вечерний Донець», секретаря обласної організації НСЖУ Володимира Михайловича Пака і економічного оглядача газети «Донбасс», заслуженого журналіста України Станіслава Дмитровича Тищенка.

Жорстока хвороба перервала їх активну діяльність, хоча потенціал наших колег ще був далеко не вичерпаний. До останнього дня, пишуть донбасівці, передавав Станіслав до редакції свої статті та есе, на які приходили схвильовані відгуки читачів. До останнього дня вболівав за своє видання Володимир Пак.

Керівництво НСЖУ, редакція «Журналіста України» приєднуються до слів співчуття і скорботи.

...Року не минуло відтоді, коли Станіслав Тищенко виступав на наших сторінках з полемічною статтею «Ціна меншовартості Або пригоди донецького «жовтоблакитника» (№10'2007). Ця публікація змусила багатьох переглянути своє ставлення до журналістів Донеччини.

Ми будемо вас пам'ятати...

Володимир Пак.

ІМЕННИКИ ЖОВТНЯ

1 жовтня
СТЕПАНКЕВИЧ Володимир Іванович – ветеран журналістики, організатор передплати на «Журналіст України». Донецька область.

ЗОТОВА Нонна Леонідівна – відповідальний секретар Харківської обласної організації НСЖУ.

2 жовтня
ФЕТИСОВА Ніна Олександрівна – ветеран преси. Київ. ЮВІЛЕЙ.

ДОНЧЕВА Євгенія Євгенівна – активіст Житомирської обласної організації НСЖУ. ЮВІЛЕЙ.

3 жовтня
ПУШКАРЬ Петро Іванович, ветеран журналістики. Дніпропетровськ. ЮВІЛЕЙ.

ВАТАМАНЮК Дмитро Михайлович – редактор районної газети «Верховинські вісті». Івано-Франківська область. ЮВІЛЕЙ.

4 жовтня
П'ЯТЕРИКОВ Сергій Володимирович – фотокореспондент газети «Дзеркало тижня». ЮВІЛЕЙ.

ХОТИМЧУК Євген Якович – головний редактор газети «Вісник», перший заступник голови обласної організації НСЖУ. Луцьк.

СЕНЮК Іван Кирилович – колишній редактор житомирської районної газети «Сільське життя», заслужений журналіст України.

ТИЩЕНКО Валентин Миколайович – авіатор, ветеран преси. ЮВІЛЕЙ.

ПРАВДЮК Дмитро Сергійович – головний редактор газети «Вісті Роменщини». Сумська область. ЮВІЛЕЙ.

5 жовтня
МЕЛЬНИКОВ Іван Федорович – ветеран журналістики, редакція газети «Вестник Новоайдарщини». Луганська область. ЮВІЛЕЙ.
ТЮТЮН Софія Степанівна – провідна журналістка Українського радіо. ЮВІЛЕЙ.

6 жовтня
КУРАЄВ Володимир Євгенович – оглядач журналу «Авиация и время». Київ. ЮВІЛЕЙ.

7 жовтня
УКОЛОВ Віктор Олександрович – член Комітету Верховної Ради України з питань інформації і свободи слова.

СОЛОНСЬКИЙ Анатолій Якович – ветеран преси. Київ. ЮВІЛЕЙ.

8 жовтня
ЧАМАРА Віктор Федорович – генеральний директор агентства «Укрінформ», голова ревізійної комісії НСЖУ.

КИРИЧАНСЬКИЙ Володимир Соломонович – ветеран преси, заслужений журналіст України. Житомир.

ВИРВА Віктор Андрійович – прес-секретар прикордонної служби в Житомирській області. ЮВІЛЕЙ.

9 жовтня
ІЛЬЧЕНКО Іван Олександрович – ветеран спілки. Житомир. ЮВІЛЕЙ.

ГЛУЩЕНКО Іван Лукич – ветеран журна-

лістики. Київська область. ЮВІЛЕЙ.

СИМОН Сергій Олексійович – редактор Чуднівської районної газети «Чуднівська фортеця». Житомирська область. ЮВІЛЕЙ.

10 жовтня
НАЛИВАЙКО Олег Вікторович – генеральний директор інформаційного агентства УНІАН, секретар НСЖУ.

ПОТАПЕНКО Григорій Іванович – ветеран преси. Волинська область. ЮВІЛЕЙ.

11 жовтня
ВОВЕНКО Віктор Федорович – журналіст, заслужений діяч культури. Донецьк. ЮВІЛЕЙ.

12 жовтня
СОЛДАТЕНКО Микола Григорович – ветеран журналістики. Донецька область. ЮВІЛЕЙ.
ВЕРЕМЧУК Олексій Артемович – редактор маневницької районної газети «Нова доба». Волинська область. ЮВІЛЕЙ.

13 жовтня
МОСКАЛЕНКО Олександр Володимирович – редактор газети «Зоря». Полтавська область. ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ.

ДЬОМІНА Жанна Іванівна – ветеран преси. Київ. ЮВІЛЕЙ.

14 жовтня
ДЕМ'ЯНИВ Василь Антонович – редактор міської газети «Коломийський вісник». Івано-Франківська область.

КАДНИЧАНСЬКА Валентина Іванівна – редактор великописарівської районної газети «Ворскла». Сумська область.

15 жовтня
ЯКУБЕНКО Лариса Леонідівна – генеральний директор Сумської ОДТРК.

ЄВГЕНОВ Павло Михайлович – фотокореспондент «Телегазети», Стаханов Луганської області. ЮВІЛЕЙ.

17 жовтня
БРАНИЦЬКИЙ Віктор Петрович – спортивний оглядач «Голосу України». ЮВІЛЕЙ.

СУХОРУКОВ Віктор Костянтинович – заступник головного редактора газети «Приазовський робочий», Маріуполь Донецької області. ЮВІЛЕЙ.

18 жовтня
НЕЧИПОРЕНКО Микола Миколайович, власний кореспондент газети «Сільські вісті». Дніпропетровськ. ЮВІЛЕЙ.

РУБЕЖНА Неллі Василівна – кореспондент газети «Новий шлях», Лисичанськ Луганської області. ЮВІЛЕЙ.

19 жовтня
ХОРОШИЛОВА Людмила Григорівна – голова, відповідальний секретар Кримської організації НСЖУ.

20 жовтня
ДОРОШЕНКО Михайло Іванович – головний редактор газети «Україна молода», секретар НСЖУ.

ПЕЛЕПЕЦЬ Ніна Романівна – заступник головного редактора видавництва «Україна».

Київ. ЮВІЛЕЙ.

УСТОЖАНАНА Оксана Венямінівна – кореспондент радіо «Свобода». Київ. ЮВІЛЕЙ.

21 жовтня
ГЕРАСИМ'ЮК Ольга Володимирівна – тележурналіст, народний депутат України. ЮВІЛЕЙ.

ПЕТРАШЕВИЧ Юрій Левкович – ветеран преси. Київ. ЮВІЛЕЙ.

ФЕРЕНЕЦЬ Андрій Кирилович – ветеран преси. Київ. ЮВІЛЕЙ.

22 жовтня
САЙКО Іван Іванович – ветеран «Укрінформу». ЮВІЛЕЙ.

БОГУШ Микола Іванович – директор Волинського обласного редакційно-видавничого підприємства «Надстир'я».

23 жовтня
ШПАК Віктор Іванович – президент УВПК «Експрес-об'ява», секретар НСЖУ.

ОРЛОВА Світлана Олександрівна – завідувач організаційним відділом виконкому міської ради, Стаханов Луганської області. ЮВІЛЕЙ.

ЖИВОТКОВА Марина Юріївна – головний редактор газети «Сельская новь», смт Троїцьке Луганської області. ЮВІЛЕЙ.

27 жовтня
ГОРОБЕЦЬ Валерій Германович – головний редактор районної газети «Трудова слава». Херсонська область. ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ.

КУЛІШ Ольга Володимирівна – перший заступник генерального директора Волинської ОДТРК.

28 жовтня
ДОБРЯНСЬКИЙ Василь Васильович – редактор міської газети «Західний кур'єр». Івано-Франківськ.

ГОЛОВЕЦЬКИЙ Василь Миколайович – заступник генерального директора Житомирської ОДТРК.

МЯГКОВИЧ Денис Григорович – зав.відділом редакції газети «Вісті Роменщини». Сумська область.

29 жовтня
ГЕЛЕВАН Анна Арсенівна – ведуча програм, секретар первинної журналістської організації облрадіомовлення. Івано-Франківськ.

СИДОРЕНКО Наталія Миколаївна – викладачка Київського Інституту журналістики. ЮВІЛЕЙ.

30 жовтня
БИРЗУЛ Василь Іванович – провідний ведучий Першого українського телеканалу. ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ.

ХАРШАН Леонід Борисович – заступник директора творчо-виробничого об'єднання Житомирської ОДТРК.

МУСІЯЧЕНКО Леся Миколаївна – редактор ТРК «Відікон». Сумська область.

31 жовтня
ЦИГАН Іван Іванович – редактор газети «Решетилівський вісник». Полтавська область.

ЛУКАШ Василь Миколайович – редактор газети «Гадяцький вісник». Полтавська область.

МИХАЛЬЧУК Антоніна Андріївна – редактор володимир-волинської міськрайонної газети «Слово правди». Волинська область.

* * * * *

«Журналіст України», № 9' 2008.

Свідоцтво про реєстрацію №5427, серія KB.

Адреса редакції: 01001, м. Київ - 1, вул. Хрещатик, 27-а.

Тел.: (044), 234-23-59, 8-067-979-77-75., E-mail: nsju@i.kiev.ua

Видавець - редакція журналу «Журналіст України».

Літературний редактор – А.А.Слинько. Верстка - Т.М.Марченко.

Матеріали з позначкою ® друкуються на правах реклами.
Друк: Приватне підприємство "Видавництво Аврора Принт"

Свідоцтво про державну реєстрацію виготовника
видавничої продукції ДК№2960 від 05.09.2007р.

02098, вул. Березняківська 36/13, т./факс: 550-5244; 559-2055

Здано до друку - 20 вересня 2008р.